

۱. کلیات

۱/۱. انسان شناسی

تعریف انسان

۱. انسان شناسی در اسلام و ادیان دیگر

۲. هدف از خلقت انسان در اسلام و ادیان دیگر

۳. انتظار اسلام و مسجد از انسان

۴. شاخصه انسان آرمانی

۵. هدف خلقت انسان

۶. تعریف انسان:

انسان فطرتاً اجتماعی است، خدا جو است و نیازمند تربیت که مقدمه معرفت است و تربیت امری اجتماعی و ابزارش محبت مشافهه احاطه تقدس می باشد و مسجد مرکز تجمع و تربیت است.

۱/۲. عبادت شناسی

بررسی ویژگی های عبادی مساجد

تعریف عبودیت

تعریف عبادت

عبادت شناسی در اسلام و ادیان دیگر

تفاوت عبد و عابد

تعریف عبودیت

تعریف عبادت

خواسته فطری انسان عبادت است در توانگری راز و در ضعف نیاز است.

مسجد بهترین محل عبادت چه راز و چه نیاز و چه نماز و چه ذکر.

مسجد پایگاه عبادت و یاد خدای متعال

نیاز انسان به عبادت و عبادت اجتماعی

۱/۳. معبدشناسی

مسجد و معابد و مراکز تجمع دیگر

۱. فرق مسجد با معابد دیگر ادیان (ظاهری و معنوی)

۲. معبد شناسی

کلیسا

کنیسه

صومعه

صلوات

توحید خانه

تاریخانه

دیر

آتشکده

بتخانه

۳. اصول حاکم بر معبد

۴. معبد و ارتقاء وجودی انسان

۵. معبد در ادیان و کتب مقدس

۶. هدف از تأسیس معبد

۷. مقایسه تطبیقی بین کلیسا، کنیسه، معابد زرتشتی و مسجد

تاریخ معبد و انسان

تحولات ادیان در معابد

طریقت یا موضوعیت معبد

۲. واژه شناسی

تعریف لغوی و اصطلاحی مسجد

به چه مکانهایی مسجد گفته می شود.

تعریف آرمانی مسجد (مسجد در اسلام)

تعریف مسجد در نزد مسلمانان و ادیان دیگر

هدف مسجد

تعریف فقهی مسجد

مفهوم کاربردی (در آیات و روایات)

آسیب شناسی مفهوم مسجد

مسجد متحرک امام معصوم است

مساجد زمانی و مکانی مثل مشاهده مشرفه است

۳. تاریخ مسجد

تاریخچه‌ی مساجد در اسلام

۱- مسجد در صدر اسلام

اولین مسجد اسلام (قبا)

مسجد در عهد نبوی

سیره معصومین در احیای مساجد در زمان خلفاء

مساجد در عصر ائمه

مساجد در عهد اموی

مساجد در عهد عباسی

مسجد در عهد خلفاء

مساجد در عهد فاطمی در مصر

مساجد در ایران

مساجد تاریخی

ساخت مسجد برای احیای اشخاص و حقیقت های تاریخی (مسجد النبی) (اصحاب کهف)

قبل از حمله مغول

عصر صفوی

قبل از انقلاب

بعد از انقلاب

تاریخچه‌ی مساجد در کشورهای اسلامی

تأسیس اولین مسجد در اسلام (قبا) مساجد ویژه کشورهای اسلامی

بررسی نمونه‌های تاریخی مساجد از ابعاد گوناگون

جامعه‌شناسی تاریخی مساجد

تاریخ سیاسی، اقتصادی، اجتماعی، نظامی، فرهنگی و... مساجد

نقش مسجد در پایداری و استقرار اسلام بعد از رحلت پیغمبر □

بررسی و تحلیل روز به آتش کشیدن مسجد الاقصی

تاریخ‌نگاری بعضی از مساجد اولیه و شناخته شده

۱- مسجد در صدر اسلام

اولین مسجد اسلام

مسجد در عهد نبوی

سیره معصومین در احیای مساجد در زمان خلفاء

مساجد در عهد اموی

مساجد در عهد عباسی

مساجد در عصر ائمه

مساجد در عهد فاطمی در مصر

مساجد در ایران

قبل از حمله مغول

عصر صفوی

قبل از انقلاب

بعد از انقلاب

بررسی مساجد صدر اسلام از قبیل مسجد قبا، مسجد النبی و...

وضعیت گسترش مساجد در صدر اسلام و عهد نبوی

بررسی مساجد اربعه (مسجد الحرام، مسجد النبی، مسجد الاقصی، مسجد کوفه)

۲- بررسی نمونه‌های تاریخ مساجد از ابعاد گوناگون

بعد انگیزه بنیانگذاری مسجد و تاریخ آن

بعد بنیانگذاران و وضعیت اجتماعی و سیاسی آنان و نحوه تأمین مخارج بنای مسجد

بعد بیوگرافی ائمه جماعات گذشته مسجد و موقعیت سیاسی اجتماعی و نحوه مدیریت آنان در مسجد

بحث در رابطه با برنامه‌های ارشادی، تربیتی، عبادی، سیاسی، خیریه و تعاون اجتماعی، فرهنگی که در گذشته

در مساجد به اجراء گذاشته می‌شده است.

مسجد در آخر الزمان و عصر ظهور

نگاهی به اولین مسجد (بیت الله الحرام)

نگاهی به مسجد الاقصی

نگاهی به مسجد پیامبر (صلی الله علیه و آله) در مدینه

نگاهی به ولین مسجد در اسلام (مسجد قبا)

خادمان مسجد

ساخت مسجد در مکان هایی که حوادث تاریخی رخ داده است. (مسجد الاجابة) (مسجد غدیر)

نگاهی به مساجد در دوران بعثت (مکه و مدینه)

نگاهی به مساجد در دوره ی غیبت امام زمان (عجل الله تعالی فرجه)

نگاهی به مساجد آخر الزمان

نگاهی به مسجد در عصر ظهور (مسجد آرمانی)

تاریخ و تحلیل کارکردهای مسجد در مذاهب مختلف

۴. انواع مسجد

۴/۱. مساجد خاص

۱. فضایل عبادت در مساجد خاص

۲. حرمت و تقدس مساجد خاص

ویژگی های مساجد خاص

مسجد الحرام

فضیلت

احکام ویژه (طواف ، نظر، ورود مشرک)

احکام مشترک

مناصب موجود در مسجد الحرام

تاریخ مسجد الحرام

مسجد النبی:

فضیلت

احکام مسجد النبی صلی الله علیه و آله

سیره ائمه در مسجد النبی صلی الله علیه و آله - مرقد مطهر، تاریخ مسجد النبی (صلی الله علیه و آله)

زیارتگاه‌های ائمه معصومین (سلام الله علیهم)

مرقد مطهر پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله)

تاریخ مسجد النبی (چگونه مسجد النبی ، مسجد النبی شد؟ بخاطر اسم ، قبر ، حضور پیامبر ، سابقه)

سیره معصومین با امامت خلفاء در مسجد النبی

مسجد النبی پایگاه حکومت بایدها و نبایدها

مقتضیات زمانی و مکانی مسجد النبی (صلی الله علیه و آله)

مسجد کوفه:

مقام ها و اماکن در مسجد کوفه

مسجد کوفه و مقام انبیاء

فضائل

تأسیس

مقر حکومت

مسجد کوفه نماد ولایت

رابطه با ولایت

آخرالزمان

حضرت مهدی و مسجد کوفه

مسجد الاقصی:

فضیلت

انبیاء و مسجد الاقصی

مسجد الاقصی

خاطرات مسجد الاقصی

سیاسی شدن مسجد الاقصی

مسجد سهله:

فضیلت

تاریخ

آخرالزمان

مسجد برائنا

قبا

خیف

میقات

سبعه مساجد

نمره یا جمع ابراهیم

الاجابه یا مباحله

فضیخ

غدیر

حدیبیه یا رضوان

مسجد الرایه یا محل استقرار پرچم

مسجد غمامه یاد آورنده‌ها و رنده‌ها و رنده نماز ملکوتی پیامبر (صلی الله علیه و آله)

شرایط زمان و مکان در مسجد جامع

۴/۲. مساجد ویژه

مسجد امام حسن عسکری (علیه السلام)

مسجد جمکران

مسجد کج بافان دزفول

مسجد سنگی داراب

مسجد تاریخانه دامغان

مسجد حضرت ابوالفضل (علیه السلام) یزد

مسجد فهرج یزد

مسجد گوهر شاد

مسجد جامع تبریز

مسجد رضویه قم بارگاه امام رضا در قم

مسجد اعظم قم

مسجد امام حسن (علیه السلام) در قم و عنایات امام زمان (عجل الله تعالی فرجه)

۴/۳. انواع مسجد

مسجد جامع و جمعه

شناسائی انواع مختلف مساجد

مساجد قومیت‌ها و اقلیت‌ها

جامع

بالاسر

منطقه

سرکوچه

قبیله

بازار (چهارسوق)

بازار خاص (صنف)

پادگان

مراکز آموزشی دانشگاه

مجتمع‌های مسکونی (دولتی - غیر دولتی - اداره)

بین راهی

مرزی

ملی (پایتخت‌ها)

سمبلیک (نمایشی)

مساجد شیعه

مساجد خارج از کشور (در کشورهای اسلامی و غیر اسلامی)

مساجد فضایی

مسجد در مجتمع‌های فرهنگی

مساجد حوزوی

۴/۴. مسجد نمونه

ویژگی‌های مساجد نمونه:

مساجد نمونه کشوری

مساجد نمونه استانی

مساجد نمونی شهری

مساجد نمونه روستایی

مساجد نمونه جهانی

مساجد نمونه از حیث معماری

مساجد نمونه از حیث عبادی

مساجد نمونه از حیث فرهنگی

مساجد نمونه از حیث جمعیتی

مساجد نمونه از حیث سیاسی

مساجد نمونه از حیث تربیتی

۵. موازی مسجد

رابطه مسجد با حسینیه

رابطه مسجد با خاتقاه

انواع مسجد:

امامزادگان

مسجد و حرمها و مشاهد مشرفه و مساجد همجوار

مساجد همجوار

بقاع متبرکه

سینما

فرهنگسرا

حسینیه و عناوین مشترک (فاطمیه، زینبیه، کاظمیه و...)

فاطمیه

زینبیه

تکیه

قاسمیه

کانون‌های فرهنگی

باشگاه‌های ورزشی

بقاع متبرکه

نمازخانه

پارک‌ها و شهرهای بازی

سقاخانه/شفاخانه

قدمگاه‌ها/نظرگاه

مصلی جمعه

امام‌زادگان

مصلی در خانه

۶. فقه مسجد

۱. عبادت مسلمانها در معابد دیگر ادیان

۲. فضیلت مسجد از منظر فقه

۳. نظر فقها درباره‌ی گنبد و مناره، محراب، مأذنه

۴. بهداشت مسجد و نمازگزاران در آینه احکام الهی

۵. بحث قبله‌شناسی

۶. بحث شاخص و نحوه‌ی تعیین وقت شرعی

۷. رعایت موازین فقهی در معماری مساجد

۸. مسائل شرعی نمازگزاران و کسانی که به مسجد رفت و آمد دارند: واجبات، مستحبات، مباحات، مکروهات،

محرمات

۹. مسائل فقهی مربوط به مسجد

۱۰. تبدیل معابد و اماکن موازی با مسجد در اسلام به مسجد

حریم مسجد در برابر کافران

حریم مسجد در برابر اهل کتاب

ورود کفار و اهل کتاب به مسجد

احکام فقهی مسجد

بحث فقهی در رابطه با نماز جماعت و جمعه

بحث فقهی در رابطه با امام جماعت

بحث فقهی در رابطه با اذان

منکرات مسجد

حریم مسجد

تخریب، تعمیر، توسعه مسجد

زینت و تزئین مسجد

منابع مالی مسجد و امام جمعه

۱. احکام ورود و خروج از مسجد

۲. احکام و مسائل مربوط به زنان

۳. احکام و مسائل مربوطه به طهارت مرد و زن

کارکردهای مسجد

۱. عبادی - عرفانی

۲. آموزشی

۳. فرهنگی

۴. تبلیغی

۵. علمی

۶. تربیتی (اخلاقی)

۷. سیاسی

۸. اجتماعی

۹. ارزشی

۱۰. تاریخی

۱۱. نظامی

۱۲. قضایی

۱۳. اقتصادی

۱۴. امنیتی

۱۵. دفاعی

۱۶. ارتباطی - رسانه‌ای

۱۷. هنری

۱۸. خدماتی

۱۹. امدادی - تعاون

۲۰. رفتاری

۲۱. روحی، روانی

۲۲. درمانی

۲۳. بهداشتی

۲۴. ادبی

۲۵. مبارزاتی (تحولی)

۲۶. گردشگری و زیارتی

۲۷. ترغیبی (تشویقی)

۲۸. جبرانی

۲۹. ورزشی

۳۰. تکمیلی

۳۱. تأمینی (بازدارندگی)

۳۲. تأییدی و انکاری

۳۳. مشاوره و گفتمان

۳۴. کتابخانه‌ای

۳۵. صنعتی

۳۶. کاریابی (شغلی)

۳۷. زیست محیطی

۳۸. مدیریتی

۳۹. حکومتی

۴۰. تشکیلاتی

۴۱. تولیدی

۴۲. حوزوی

۴۳. دنیا و آخرت

۴۴. جغرافیایی

۴۵. ارشادی

۴۶. انقلابی

۴۷. امر به معروف و نهی از منکر

۴۸. ولایتی

مسجد و عبادات:

مسجد و جماعت

ترادف مسجد با جماعت

فضیلت جماعت

آداب جماعت

بهترین جماعت

اذکار جماعت

اختصار در جماعت

جایگاه امام جماعت

امام مسجد و جماعت

مأمومین و جماعت

صف جماعت

نماز مستحب

نماز واجب

نماز فرادی

قرآن

عزاء

جشن

وعظ و ارشاد

۴۹. سیر تغییر، تطور و تکامل کارکردهای مسجد

بررسی ویژگی های عبادی مساجد

مسجد پایگاه عبادت و یاد خدای متعال

۵۰. تأمین - بازدارنگی

نقش آفریناآفریناآفرینی مساجد در صدر اسلام

نقش مسجد در زمان پیامبر (صلی الله علیه و آله) و ائمه معصومین (سلام الله علیهم)

مسجد و تحولات سیاسی علمی اقتصادی و...

گستره‌ی جغرافیایی مسجد

رسالت‌های مسجد

پاکیزگی و مسجد

شهر و مسجد

خطابه در مسجد منبر و احکام آن

مقایسه‌ای میان کارکردهای مسجد در دوران پیامبر (صلی الله علیه و آله) با کارکردهای مسجد در زمان کنونی

۷/۱. تربیتی (اخلاقی، رفتاری)

۱. بررسی ویژگی‌ها و ابعاد تربیتی مسجد

۲. نقش تربیتی مساجد بر فرد و اجتماع

۳. نقش تربیتی مساجد در پرورش نسل آینده‌ساز

۴. نقش مسجد در نظم و موقعیت‌های اجتماعی

مسجد خانه متقین

نقش تربیتی مساجد در زندگی اجتماعی

ضرورت تداوم بر قراری ارتباط با دین و ایمان از طریق مساجد

مشاوره فردی و خانوادگی

نقش بازدارندگی مساجد از گسترش امورات خلاف شرع

توجه و هوشیاری مساجد نسبت به نگهداری فضای دینی در جامعه

سازماندهی امور مربوط به جامعه توسط مساجد به منظور توسعه پرستش و قرب الهی

نقش آفرینی مساجد در ساماندهی جوامع بر پایه فرامین الهی

مسجد نماینماد دینداری جامعه

نقش مهم روح الهی حاکم بر مساجد و ضرورت گسترش این مهم در جامعه
کارکرد و زینت و اخلاق معاشرت و همکاری و همدلی در عین اختلاف سلیقه‌ها

نقش مسجد در ایجاد زبان مشترک مؤمنان

مسجد پایگاه توحید و تقوی

مساجد تجلی گاه معنویت و حماسه

مسئله تربیتی عدم جواز حضور حائض مسئله تربیتی

مسجد و جماعت

ترادف مسجد با جماعت

فضیلت جماعت

آداب جماعت

بهترین جماعت

اذکارجماعت

اختصار در جماعت

جایگاه امام جماعت

امام مسجد و جماعت

مأمومین و جماعت

صف جماعت

نماز مستحب

نماز واجب

نماز فرادی

قرآن

عزاء

جشن

وعظ وارشاد

ذکر

فکر

سکوت

جلوس

بیتوته

لحظه‌ای به دور از هیاهو

تقوای الهی و مسجد

نکاح در مسجد

ارتقاء وجودی انسان به سوی عبودیت الهی

۱. مشاوره و راهنمایی نمازگزاران

۲. برگزاری نشست‌های تربیتی با والدین، جوانان، زنان، خادمان، کسبه

۳. ارتباط با مدیران، معلمان، اساتید ارزش دانشگاه و نهادهای فرهنگی

۴. استفاده از موقعیت‌های ویژه جهت رشد و ارتقاء معنوی در افراد

۵. تشکیل جلسات برای کودکان نوجوانان

وعظ و نصیحت در مسجد

حرف دنیا در مسجد و میزان و معیار بحث‌های سیاسی و اقتصادی و... در مسجد

صله رحم و تعارف و شناسایی مسجدیاتی با یکدیگر

ضیافت الهی و معنوی از مسجدیان

تهیه اسباب قرب الی الله مردم در مسجد

ایجاد فضای امن برای عبادت‌کنندگان

نماز مستحبی در مسجد

نماز واجب در مسجد

نماز فرادا و شرایطش در مسجد

نماز جماعت

نماز در غیر مسجد

شرایط صحت نماز در مسجد

شرایط قبولی و کال در مسجد

اصل اولی در تشریح نماز فرادا یا جماعت در مسجد یا غیر مسجد

شرایط نماز واجب در غیر مسجد

مقایسه‌ی ثواب نماز جماعت در خارج مسجد و نماز فرادا در مسجد

اصل روضه‌خوانی

مراسم‌های موجود

مراسم روضه‌خوانی در خانه ثوابش بیشتر است یا مسجد

تجلی‌گاه اخلاق و تربیت

مشی الی المسجد

نقش مهم روح الهی حاکم بر مساجد و ضرورت گسترش این مهم در جامعه

۷/۲. ترویجی و تبلیغی

۱. مسجد پایگاه بزرگ نشر و رشد فرهنگ اسلامی

۲. نقش فرهنگی تبلیغی مسجد

۳. نقش مساجد در پاسداری از خون شهدا و دفاع از ارزشهای اسلامی

۴. مساجد سنگرهای اصلی اسلام و مسلمین

۵. مسجد سدی در برابر ترویج دین غیر اسلام

مسجد کانون تبلیغات

رابطه مسجد با دین و دین‌داری

مسجد آئینه‌ی تمام اسلام

جایگاه دعوت و بسط رسالت

ارتباط و تشکل بخشیدن به مؤمنین

آثار مسجد بر ادیان دیگر و پیروان آنها

سخنرانی‌های پیامبر در مسجد - رعایت حال حاضران

جاذبه‌های معنوی تبلیغ پیامبر

مسجد پایگاه بزرگ نشر فرهنگ اسلام

مسجد کانون تبلیغات

۷/۳. فرهنگی

ضرورت توجه به کارکردهای فرهنگی مساجد

نگرشی بر حرکت‌های فکری فرهنگی مسجد
نقش مسجد در مناسبات دینی، فرهنگی
هفته‌ی جهانی مساجد و اعتلای فرهنگ مساجد
مسجد و هویت بخشی دینی
نقش مساجد در مبارزه با شیخیون (تهاجم) فرهنگی
نقش مهم روح الهی حاکم بر مساجد و ضرورت گسترش این مهم در جامعه
ه) نشر فرهنگ اسلام
و) تحول فرهنگی و رشد فکری جامعه
ز) نقش مسجد در رویارویی با افکار انحرافی، بدعتها و خرافات در طول تاریخ
ح) برخورد با فرهنگهای منحظ وارداتی
ط) آموزش شرایع دین
ی) نقش مسجد در آشنایی مردم با وظایف فردی و اجتماعی
معماری مسجد گویای فرهنگ شهر و روستا
مسجد قلب فرهنگ
مسجد فرهنگ ساز است نه فرهنگ پذیر
مسجد محل ساختار فرهنگی جامعه
ادبیات فرهنگی مساجد
مقاومت مسجد در تهاجم فرهنگی
مسجد و توسعه فرهنگی
مسجد و بحرانهای فرهنگی
رابطه نماز جماعت با فرهنگ عمومی
مسجد و جلوگیری از انحرافات فرهنگی
مسجد و طهارت فرهنگی
نقش مسجد در جلوگیری از انحرافات و بدعتها
مقایسه کارکردهای فرهنگی مسجد با مراکز فرهنگی و مجتمع‌های فرهنگی
تهاجم فرهنگی در سایه مراکز فرهنگی
مقاومت مسجد و اهل مسجد در مقابل فرهنگ‌های وارداتی

بریدن فرهنگ پرستان غربی از مسجد و اهل مسجد
بهترین راه نفوذ فرهنگ بواسطه مسجد (و هابیت)
جدایی از مسجد بهترین ضربه به فرهنگ بومی و جامعه
ضرورت حضور زن در مسجد بخاطر ضربه پذیر بودن بانوان در تهاجم فرهنگی
صلابت زنان مسجدی بی هویتی زنان غیر مسجدی
جامعیت فرهنگی مسجد در قبال مراکز فرهنگی
مسجد بهترین جلسات برای رایزنی فرهنگی
حضور در مسجد به معنای فراگیر بودن تمام فرهنگ نه بعضی از فرهنگ
مسجد انسان را پخته می‌کند و مراکز فرهنگی داغ
ارزان‌ترین و پر شعبه‌ترین در دسترس‌ترین کنفرانس فرهنگی در تمام دنیا
وحدت فرهنگی شیعه و سنی در مسجد
وحدت اطلاع رسانی مساجد دنیا
خدمت به مسجد رمز فرهنگ حاکمان
حضور در مسجد در کشورهای غیر اسلامی هویت فرهنگی دارد
نقش مسجد در شادابی و تکامل فرهنگی
نقش فرهنگی مسجد در پیش از هجرت
نقش فرهنگی مسجد پس از هجرت
گفتگوهای علمی و فرهنگی با هیئتهای نمایندگی
فعالتهای فرهنگی در غیاب پیامبر (ص)
اهتمام پیامبر (ص) به امور دیگر مساجد
بررسی نقش فرهنگی در فعالتهای نظامی مسلمانان
فرهنگ مسجد یا کارهای فرهنگی مسجد
نقش آفرینی مساجد در گسترش فرهنگ و دین
مساجد پایگاه رشد فرهنگ اسلامی
نقش مسجد در مناسبات فرهنگی
نقش مساجد در مقابله با شبیخون فرهنگی
۱. تشکیل گروه‌های فرهنگی

۲. برنامه‌ریزی جهت ایام الله
۳. برنامه‌ریزی تبلیغی (خطابه، نماز جماعت و...)
۴. مراسم دعا و مناجات و توسل

۷/۴. علمی و آموزشی

۱. مساجد و تعلیم و تعلم
  ۲. مساجد و امکانات آموزشی
  ۳. بررسی جنبه‌های آموزشی، فرهنگی مساجد
  ۴. مسجد و آینده علم و عمل
  ۵. مساجد پایگاه‌های آموزشی و مقاومت
  ۶. مسجد در ادبیات فارسی و عربی و شعر فارسی و عربی
  ۷. نقش مسجد در تولید و ترویج علم
  ۸. نقش مسجد در آموزش و تحکیم اعتقادات دینی
  ۹. نقش ائمه اطهار در حیات علمی مساجد
  ۱۰. ضرورت حفظ توان علمی و عملی مساجد
  ۱۱. مسجد و جامعه‌شناسی
  ۱۲. مسجد و روانشناسی جامعه
- تاریخ مسجد بدون تعلیم و تعلم نبوده است
علم در مسجد تعبیر به فقه شده است
عبادت به غیر فقه تعبیر به حمار شده است
بهترین عبادت تفکر است که از علم بالاتر است
مسجد بهترین جا برای تفکر است

الف- با طهارت بودن

ب- دوری شیطان

ج- کمک ملائکه

د- همفکر خوب

و- وجود ابزار تفکر

هـ - وجود انگیزه خوب
ارزش محوریت مسجد با عالم است
عبادت با عالم ۲ هزار برابر ثواب دارد
مؤثرترین متد آموزشی (مناظره ، موعظه، مباحثه، قرآن)
آموزش در مسجد یکی و برداشت‌ها براساس نیاز است

وجود
استاد
استادیار
استاد راهنما
مشاور

ویژگی علوم مسجدی:

انسانی
کاربردی
تضمینی
اختیاری
تولیدی
تولید علم
نافع
جامع
مانع

خصوصیات علوم مسجدی:

همراه با عمل
همراه با ایمان
همراه با انگیزه

همراه با اجر و ثواب

همراه با خدمت

همراه با سرافرازی

موعظه:

برای بعضی احکام است

برای بعضی آداب است

برای بعضی عقائد است

برای بعضی روضه است

برای بعضی ثواب است

مسجد دانشگاه ، دانشگاه دارالفنون

انحصار آموزش در مسجد

آموزش در مسجد تربیت است

آموزشگاه بدون آموزگار (علماً مستطرفاً)

تأثیر گذارترین نیرو در مسجد اعلمیت است

عدالت رمز آموزش پایدار (جهت دار)

مسجد و تعادل متدهای آموزشی (جلوکم آموزش و زیاد آموزش را می گیرد)

تظمین آموزش های مسجد

کاربردی بودن آموزش های مسجدی

نقش مسجد و دوری از علم لاینفع

مشروط بودن علوم در مسجد

مقدس بودن ابزار آموزشی در مسجد (منبر ، محراب)

مقدس بودن فضای آموزشی

بهترین کارکرد مسجد آموزش است

صیانت مسجد از کتب و آموزش های گمراه کننده

جامعیت علوم مسجد

اولویت پرسش و پاسخ بر سخنرانی

آموزش خدمت رسانی به مساجد
آموزگار مسجد همان دانش آموز مسجد است (امام مسجد همان مأموم مسجد است)

مسجد و علوم جدید

آموزش در مسجد کارگاهی است

نو بودن آموزش مسجد در طول زمانها

اختیاری بودن آموزش در مسجد (کنکور و ثبت نام ندارد)

اختیاری بودن رشته‌های آموزشی

علوم و فنون در مسجد

علم دین در مسجد

جلسه‌های آموزشی

جلسات پرسش و پاسخ

آموزش تازه مسلمانان

طرح مسائل علمی و دینی

ترجیح جلسات علمی بر دعا

مسجد جایگاه همبستگی آموزش و گسترش فرهنگ اسلامی

مسجد نخستین مدرسه در اسلام

مسجد پایگاه‌های آموزش و مقاومت

آموزش خدمت

آموزش کمک‌های اولیه

آموزش‌های کاربردی - فرهنگی و آموزشی - قرآن

مسجد و آینده علم و عمل

مسجد و جنبه‌های آموزشی

۷/۴/۱. مدرسه و مسجد

مسجد نخستین مدرسه در اسلام

رابطه بین مسجد و مدرسه

سهم مدرسه در معرفی مسجد

راه‌های انتقال آموزش از مساجد به مدارس
نخستین بنیانگذار مدارس در اسلام
خصوصیت مکتب از نظر مواد آموزشی
برنامه‌های آموزشی در نظام قدیم
راه‌های استفاده مدرسه از مسجد
تشویق دانش‌آموزان مسجدی
آثار مسجد بر مدرسه و نظام آموزشی آن

۷/۴/۲. دانشگاه و مسجد

رابطه مسجد و دانشگاه
دانشگاه بودن اصل مسجد
سهم دانشگاه در معرفی مسجد
حلقه‌های علمی و دانشجویی در مسجد
سیستم آموزشی دانشگاه‌ها و مسجد
وضعیت نشر دانشگاه‌های اسلامی
مسجد مهم‌ترین دانشگاه‌های عمومی جهان اسلام
مساجد دانشجویی یا دانشگاهی
پایان نامه‌های دانشجویی در رابطه با مسجد
ضرورت گرایش معماری مساجد در دانشگاه
آثار مسجد بر دانشگاه و نظام آموزشی آن

۷/۴/۳. حوزه و مسجد

جایگاه مسجد در حوزه
جایگاه مسجد در متون فقهی حوزه
اداره مسجد و رسالت حوزه
رابطه مراجع و روحانیون با مساجد
مدارس علمیه و مساجد همجوار

سهم حوزه در معرفی مسجد
تأمین امام جماعت و جمعه شایسته
سنگر و بستر اصلی نشر و ترویج اسلام توسط حوزه، حوزوی شدن افراد از مساجد
نقش مسجد در چشم انداز ۲۰ ساله حوزه
داستانهای علما و مسجد رفتن آنان
سیره‌ی عملی بزرگان و ابرار در مسجد

۷/۴/۴. کتابخانه و مسجد

پیشینه کتابخانه مسجد

کتابخانه‌های مساجد در فرهنگ و تمدن اسلامی

نقش مسجد در توسعه کتابخانه‌ها و بالعکس

نقش مسجد در فرهنگ کتابخوانی

نقش کتابخانه‌ها در ترویج فرهنگ مسجد

رابطه متقابل مساجد فعال با کتابخانه‌های فعال

آمار کتابخانه‌های مساجد

کتابخانه و ضرورت وجود آن در مسجد

۷/۵. عبادی

۱. مسجد تجلی‌گاه معنویت و حماسه

۲. مسجد پایگاه توحید و تقوی

۳. عبادت شیعه در مساجد سنی‌ها و بالعکس

۴. رابطه عبادت‌هایی که در مسجد نمی‌باشد با مسجد

۵. عبادت‌های موجود و مجاز در مسجد

اذان:

فضیلت اذان

آداب اذان

اقامه

نماز جمعه

نماز عید

نماز قضا

نماز آیات

نماز مستحبی

دعا

تعقیبات

اذکار

اعتکاف

توسلات

مجالس ذکر فضائل و مناقب اهل بیت

مجالس قرآنی و معارف دینی

انفاق

وعظ و نصیحت

رفع حوائج مسلمین

تأکید بزرگان دین و قرآن بر جنبه‌های عبادی مسجد

سیره‌ی عبادی معصومین در مسجد

ابعاد عرفانی مسجد

ضرورت تداوم برقراری ارتباط با دین و ایمان از طریق مساجد

کارهای که با روح مسجد در تضاد می‌باشند

تأثیرات معنوی مسجد بر فرد و جامعه

مساجد عامل رشد و ترویج معنویت در جامعه

عبادات مختص به مساجد

مسجد مهد ارتباط با خدا

مسجد خانه خدا و مردم

مضاعف شدن ارزش عبادت در مسجد

مسجد پایگاه عبادی سیاسی

نقش مسجد در عبادت شایسته

احیای مسجد، احیای نماز

۷/۶. مدنی

مساجد کشور الگوی برتر در شهرسازی اسلامی

نقش مسجد در ایجاد فرهنگ و زبان مشترک

نقش مسجد در بازدارندگی از گسترش امورات خلاف شرع (ناهنجاریهای فردی و اجتماعی)

نقش مسجد در سازندگی نظام و تمدن اسلامی

مساجد کانونهای ارتباطی

اهمیت و نقش مساجد در احقاق حقوق اجتماعی از طریق آگاهسازی مردم

ضرورت برنامه‌ریزی دقیق به منظور سازماندهی اجتماعی توسط مسجد

نقش مسجد به عنوان کانون رایزنی و مشورت

مسجد و نهادهای مدنی در جامعه

مسجد کانون همدلی

مسجد و بحرانهای اقتصادی سیاسی و فرهنگی

رابطه مسجد با اقشار مختلف مردم

نظم و حسن معاشرت

سیاسی

اجتماعی

امنیتی ان الناس قد جمعوا لکم فاشوهم

فرهنگی فزادهم ایماناً

مسجد و هجوم دشمن طبیعی قهری (زلزله، مرض، دشمن)

محیط زیست

نقش مسجد در تمرکز بازار و مراکز اقتصادی

احتکار گرانفروشی

صرفه جوئی، انفاق

نیازبه مسجد بعنوان رسانه عمومی پاک

بلد، مدینه، مملکت

مسجد نماد مدنیت

قبل از ورود موسی و خضر تعبیر به روستا شد و بعد از حضور تعبیر به شهر شده است.

با مسجد شهر، شهر نمی شود.

مسجد و فرهنگ شهر نشینی

مسجد و فن تعامل

مسجد و آداب معاشرت شهری

مسجد و حقوق شهروندی

مسجد و خدمات شهری

مسجد و انتخاب شهردار

مسجد مرکز اصلی شهرداری

مسجد و دفاع از شهر

مسجد و معضلات شهری

فرهنگ شهری هاضم و فرهنگ روستاهی تحت تأثیر

مسجد و نیاز به عالم

عالم و نیاز روز (عالم به زمان)

عالم به مکان و جغرافیا

مسجد جامع علامت شهری

وجود مساجد زیاد و تمدن شهری

نیاز شهر به مسجد در نظم و انتظام و تمرین همه روزه

شهر و امام جمعه و حاکم شرع و شهر

عقدا خوت بین شهرها و اسلامی

خدمات متقابل مسجد و شهر

سربلندی مسجد نسبت به خانه های شهر

مسجد نقطه مرکزی شهرسازی

مسجد بزرگترین کمر بند ایمن ابتدال و فحشاء

مسجد و دفاع حقوقی

قضاوت

با یکوت

۷/۷. تشویقی

جهت دادن به تشویقات در مسجد

مسجد جای تشویق است نه تنبیه

مقدس شدن تشویقات

ان اکرمکم عندالله اتقاکم (حضرت زهرا و نقش مسجد را در رواج و تشویق تقوا می داند

نقش داری الگو در تشویق نجیب و افد امام عادل

نقش مسجد و تشویق خوبی ها من اعتاد الی المسجد فاشهدوا له بكل خیر

نقش مسجد در فراری دادن بدترین ها المنافق فی المسجد کالطیر فی القفس

خاموش کردن مظاهر فساد در مقابل فساد و ترویج و تشویق خوبی ها و کوبیدن بدی ها

تشویق های اصیل در مقابل تشویقهای فریبنده (الگو ورزشی است یا ارزش)

نقش مسجد در هجوم امر به منکر و نهی از معروف

۷/۸. تاریخی

تاریخ نگاری بعضی از مساجد اولیه و شناخته شده

تاریخ مسجد در ادوار مختلف از ابتدا تا کنون

مسجد نمایشگاه تاریخ انسانیت

سابقه دارترین ابنیه تاریخی

عوض نشدن کارکرد مسجد در تاریخ

میراث فرهنگی یا میراث ضد فرهنگی

تأثیرات تاریخی

مسجد در دوره‌های تاریخ

تغییر بنا در هر تاریخ

حوادث تاریخی در مسجد (مسجدالاقصى مسجد الحرام)

وجود آثار تاریخی در مسجد (زمزم، صفا، حجر، مقام، محراب و منبر)

مسجد مانع تحریف تاریخ
وجود اشیاء تاریخی در مساجد
سلامت تاریخ در سلامت مسجد
کمترین هزینه برای حفظ آثار تاریخی
نقش وقف و نذر در تاریخ قرآن و مسجد
مسجد کتابتاریخ ملتها
نقش مسجد در تاریخ سازی و حفظ آثار
محکم ترین و زیباترین آثار تاریخی
همه کس فهم بودن تاریخ مسجد نسبت به بقیه تاریخها
مسجد در سفرنامه ها و تاریخ نویسان مسجدی
جذب گردشگر در مساجد تاریخی
تاریخ مسجد نیاز به مترجم ندارد
نگاه به کعبه و حضور در مسجد فی نفسه ارزش دارد
دلربائی مساجد تاریخی نسبت به بقیه ابنیه
مساجد افتخار تاریخی ملتها
تنوع معماری در جاذبه های تاریخی مساجد
مساجد بانک تاریخ شخصیت های تاریخی
مسجد نگهدارنده انگیزه های پیشینیان
مسجد مرکز اسناد تاریخ
مسجد مرکز حوادث تاریخی
ماندگاری حوادث تاریخی مسجد
کشاندن حوادث برای ماندگاری به مسجد
مسجد و جهت دادن به مسیر تاریخ
خروج حوادث تاریخی از مسجد برای اضمحلال (سقیفه بنی ساعده)
قبور انباء در مساجد تاریخی
قبور بانیان ائمه در مساجد تاریخی
همراه بودن کتابخانه های معتبر در مساجد در تاریخ

استفاده کردن حاکمان بد و خوب از مسجد در تاریخ

باقی ماندن ابنیه تاریخی دیگر در کنار مسجد

محوریت مسجد در مجتمع های تاریخی مسجد امام اصفهان در میدان نقش جهان

محوریت مسجد در شکل گیری مجتمع های تاریخی

بهترین هدیه برای آیندگان مسجد و فرهنگ آن

ماندگاری فرهنگ صفویه در سایه فرهنگ مسجد

تهاجم فرهنگی در تاریخ با ساخت مساجد تاریخی

نقش مساجد ملی و سمبلیک در تاریخ ملتها

۷/۹. هنری و ادبی

بخاطر فضای مقدس و تحریک عاطفه و ایجاد انگیزه و امیدواری معمول بوده که هنرمندان هنرشان را بروز

دهند و آن هنر حکم عبادت و بندگی خدا را دارد و شرایط و آداب مسجد همسو و همساز با هنرست .

گاهی هنر در قالب معماری گاهی در قالب کاشیکاری و گاهی در رنگ آمیزی و گاهی در فرش ظهور و بروز

می کند

گاهی باعث طبع شعر ، نوشتن کتاب کارهای حماسی و از همه بالاتر هنر در قالب تقوا که از همه هنرها مهمتر و

زیباتر است بروز می کند چه هنری بالاتر از تنظیم دینا و آخرت چه هنری بالاتر از تصمیم بر صراط مستقیم و

چه هنری بالاتر از سجده

لذا حافظیت حافظ برای قرآن باعث معنی دار شدن شعرهای حافظ شده است و شعرهای ماندگار شعرهای

هوسرانی نیست شعرهای ادبی اخلاقی است که همیشه از اهل مسجد و نماز جوشیده است.

لذا مسجد در تاریخ نمایشگاه انواع هنرهاست.

هنرهای قابل صدور در مساجد

هنرهای موجود در مساجد

خطاطی

کاشیکاری

منبت کاری

سفالکاری

گچبری
آئینه کاری
رنگ آمیزی
صحافی
مینیا تور
گرافیک
خطبه خوانی
صوت
شعر
فرشبا فی
چکشکاری
قلمزنی
صنایع دستی
هنرهای هندسی

همراهی آموزه های دینی با هنر قرائت و کتابت
هماهنگ کردن هنرهای متضاد کتابت و گوناگون
کمک به هنرمندان جهت ابراز هنر
بهترین میدان عرضه هنر
هنرهای مستحب و مکروه در مسجد
عبادتهای هنری مسجد اذان و ...
بهترین هنر تربیت و شکل دهی انسانها
حفظ هنر و ادبیات در مسجد
حفظ هنرهای ارزشی در مقابل تجمل و واپس گرایی
جهت دهی هنرها به طرف سعادت و رشد
هر شعری در مسجد نباید باشد.
هر وسیله هنری مسجد جایز نیست
مسجد و جهت دهی به هنرهای جدید

مسجد محل تعامل هنرها

خیزش هنرها با آموزه های مسجد

تشویق هنرمندان و هنردوستان در مسجد

ساختن مردم با هنرهای متفاوت شماتت

شعر مسجد

نقش هسته های هنری و فرهنگی در مسجد

مسجد در ادبیات

مسجد در آئینه ی ادبیات و هنر

نقش هنر و فرهنگ در مسجد

۷/۱۰. اجتماعی

۱. مسجد و امر به معروف و نهی از منکر

۲. نقش مسجد در پاسداری از ارزشهای اسلامی

۳. شناسایی راه های نفوذ دشمن به مساجد و راه حل مبارزه با آنها

۴. کارکردهای اجتماعی مساجد

۵. مسجد و متقاضیان جامعه

۶. ایجاد امکان خدمت به مسجد برای آحاد جامعه و بالعکس

۷. نقش مسجد در رشد نشاط اجتماعی

۸. توجه و هوشیاری مساجد نسبت به نگهداری فضای دینی در جامعه

۹. نقش و تأثیر مساجد در سازندگی جامعه ی اسلامی

۱۰. نقش مسجد در مناسبات اجتماعی

۱۱. نقش مسجد در وحدت اجتماعی مسلمانان

۱۲. نقش سازنده ی مسجد در اصلاح آسیب های اجتماعی و توسعه ی طراوت در جامعه.

۱۳. نگرانی و اناراحتی دشمنان اسلام از کارکردهای صحیح اجتماعی مسجد

۱۴. شکل گیری جنبش اجتماعی در مساجد و اهمیت آنها

۱۵. اهمیت نقش اجتماعی مساجد در سازماندهی مادی و معنوی جامعه

۱۶. ساماندهی مربوط به جامعه توسط مساجد به منظور توسعه پرستش خدا و قرب الهی

-
۱۷. نقش آفرینی مسجد در ساماندهی جوامع بر پایه فرامین الهی
  ۱۸. تأثیرگذاری مساجد بر ابعاد مختلف جامعه به عنوان ساختار اجتماعی مبتنی بر اسلام
  ۱۹. ضرورت فراگیری عملکرد مساجد در تمام سطوح جامعه
  ۲۰. تبیین مسجد بعنوان یک نهاد اجتماعی در جمهوری اسلامی
  ۲۱. بررسی ویژگی‌های اجتماعی، سیاسی مسجد
  ۲۲. نقش مسجد در ایجاد تعاون اجتماعی
  ۲۳. مسجد و ناهنجاری‌ها و هنجارهای اجتماعی
  ۲۴. مسجد و ایجاد غرور ملی در جامعه
  ۲۵. مسجد و روانشناسی اجتماعی
  ۲۶. خطر تفکیک مساجد از هویت اجتماعی
  ۲۷. امنیت منطقه
  ۲۸. پارکینگ نمازگزاران و همسایه‌ها
  ۲۹. آشپزخانه محل
  ۳۰. نظافت ظاهری و معنوی محل
  ۳۱. روشنایی محل
  ۳۲. امتیازدهی به همسایه‌ها
  ۳۳. تبلور در مناسبت‌های اجتماعی
  ۳۴. دفتر ازدواج
  ۳۵. تاکسی تلفنی
  ۳۶. رسیدگی اهل مسجد به فقراء با شیوهی مناسب
  ۳۷. اصلاح ذات البین
  ۳۸. مشاوره‌ی اجتماعی و دینی
  ۳۹. خدمات دهی در بروز حوادث طبیعی
  ۴۰. عیادت اهل مسجد از مریض‌ها
  ۴۱. جایگاه بهداشت و غبارروبی مسجد در متون دینی
  ۴۲. هفته بهداشت مساجد در ایران
  ۴۳. پیامهای بهداشتی و تمیزی همیشگی مساجد

۴۴. نقش مسجد در سلامت روانی اهل مسجد و اجتماع

۴۵. بهداشت محیط مسجد

۴۶. بهداشت توالت مساجد

۴۷. بهداشت وضوخانه

۴۸. بهداشت صحن و حیاط

۴۹. بهداشت شبستان و محراب

۵۰. بهداشت آبدارخانه

۵۱. بهداشت آشپزخانه و سرویس غذا

۵۲. آموزه‌های بهداشتی ویژه نمازگزاران مساجد

۵۳. آموزه‌های بهداشتی ویژه هیئت امنا و خادمان مساجد

۵۴. بهداشت نمازگزاران در مسجد

۵۵. بهداشت اجزاء مسجد،

تهویه

فرش

فاضلاب

در و پنجره

سرویس بهداشتی

جاکفشی

نور و گرما و سرما

وسایل صوتی

۵۶. بهداشت امام جماعت و متولیان

۵۷. بهداشت همسایگان مسجد

۵۸. نخستین بیمارستان در اسلام

۵۹. بهداشت مسجد، غبارروبی، تطهیر، مقایسه بهداشتی اماکن عمومی و مسجد

۶۰. مسجد هویت بخشی و باز یافت شخصیتی به جامعه

۶۱. نقش مسجد در ایجاد احساس پشتوانه فردی

۶۲. مساجد سنگرهای ایمان در سنگر انضباط

۶۳. جایگاه امر به معروف و نهی از منکر

۶۴. تنظیم خانواده

۶۵. مسجد و بهداشت روانی

مسجد مظهر مد نیست

مسجد مظهر نشاط و طراوت و دوری از افسردگی و انزوا

مظهر اصلاح‌های مخفی و علنی

مظهر امر به معروف و نهی از منکر

مظهر ترویج، وساطت، خواستگاری و عقد ازدواج

تأمین جهیزیه

اشتغال و کاریابی

درمانگاه آسیب‌های اجتماعی

ترمینال مسافرت‌های زیارتی سیاه‌تنی و تفریحی

مظهر الگوهای اجتماعی (خانواده شهداء ، نجیب‌ها، بهترین‌ها)

مظهر سازندگی و جنبش‌های اجتماعی

مساوی کردن پستی‌ها و بلندیهای اجتماعی

حلال مشکلات پیش‌بینی نشده

وحدت قهری اجتماعی

تأثیرات در نظم و انضباط

احقاق حقوق اجتماعی از طریق آگاه‌سازی

ساماندهی اجتماعی علیه تهاجم‌های تخریب‌گر

انحصار ثواب جماعت در جمعیت بیشتر

قرار دادن کیفیت در کمیت

ایجاد رقابت‌های صحیح اجتماعی

تبلور اجتماعی در شهر و روستا

مساوی کردن فرهنگ شهر و روستا - این کشور و آن کشور در سامان بخشی اجتماعی

نمایش وحدت و یکپارچگی

سرد کردن و متلاشی کردن تشکل‌های خانمانسور (اعتیاد، خفاش شب‌ها، سرقت‌های دسته‌جمعی)

جلوگیری از احساس حقارت و بی‌هویتی

جلوگیری از سرگرمی‌های بی‌فایده یا مضر در جامعه

جلوگیری از صرف بودجه‌هایی از قبیل (سازمان ملی جوانان ، دانش‌آموزی، دانشگاهی)

بروز و بر ملا کردن نفاق و منافق در جامعه

مسجد و مقتضیات جامعه

جلوگیری از اجتماعی‌های ناشایسته و بیهوده (سرخیابان، در پارک‌ها)

مسجد محل مشورت‌های اجتماعی

حاکم کردن روح الهی و معنوی بر جامعه

ترویج اخلاق معاشرت

همکاری و همدلی در عین اختلاف سلیقه‌ها

نقش مسجد در وحدت اجتماعی مسلمانان

مسجد و نشاط اجتماعی

نقش مسجد در انضباط اجتماعی

اهمیت و نقش مساجد در احقاق حقوق اجتماعی از طریق آگاه‌سازی مردم

ضرورت برنامه‌ریزی دقیق به منظور سازماندهی اجتماعی توسط مسجد

نگرانی و ناراحتی دشمنان اسلام از کارکرد اجتماعی صحیح مساجد

اهمیت نقش اجتماعی مساجد در سازماندهی مادی و معنوی جامعه

ضرورت فراگیری عملکرد مساجد در تمام سطوح جامعه

موقعیت اجتماعی مسجد

مسجد بعنوان پایگاه وحدت مسلمین و نمایش روح وحدت و پیکارچگی در مقابل دشمنان پیدا و پنهان جامعه

اسلامی

مسجد و نظارت همگانی

مسجد سد منافقان

مسجد و مسئله نفاق

مسجد و معضل نفاق

تاریخ نفاق و مسجد

نقش سازنده مسجد در اصلاح آسیب‌های اجتماعی و توسعه طراوت جامعه

رسیدگی به مستمندان

فعالیت‌های عمرانی محلی

مسجد کانون جنبش و سازندگی

شکل‌گیری جنبش‌های اجتماعی و اهمیت حرکت‌های اجتماعی در مساجد

۱. جهت‌دهی به تجمع‌های اجتماعی

۲. حل و فصل مشکلات اجتماعی

۳. تنظیم ارتباطات اجتماعی با نهادها

نظافت محل

روشنایی اطراف مسجد

امتیازات همسایگان مسجد

مشاوره فردی و خانوادگی

نقش مسجد در نظم و موقعیت‌های اجتماعی

ارتباط و شکل بخشیدن به مؤمنین

۷/۱۱. اقتصادی

۱. نقش مسجد در اقتصاد فردی و اجتماعی

۲. منابع اقتصادی مسجد (نذر، قضا، وصیت، زکات، روضه‌خانی، اطعام)

۳. نقش مساجد در تشکیل تعاونی‌ها و صندوق‌های قرض الحسنه

۴. بیت المال و صرف آن در مسجد

۵. سیره‌ی مسلمین در تأمین هزینه‌های مساجد

۶. نقش مسجد در اصلاح بازار

۷. نقش مسجد در رسیدگی به اقتصاد نیازمندان

آثار مسجد در دنیا و آخرت، نظم، توکل، اقتدار، امنیت، تولیدی الگوی مصرف، شکر، قناعت، اقتصاد و مصرف

حل مشکلات اقتصادی و رفع آن از طریق مساجد

جایگاه صندوق‌های قرض الحسنه در مساجد

ارائه‌ی خدمات عمومی از طریق مسجد

رفع نیاز محرومین

وقف و موقوفات مساجد

مسجد و رونق مغازه های اطراف

فواید و آثار خرج کردن برای مسجد

مردمی: وقف، مستغلات، نذر، وصیت، (بلاوارث، ثلث)، زکات، فطریه، هدایا، تبرع،

کمکهای جنسی و تقدی

حکومتی: مالیات، خدمات (اب - برق - گاز - تلفن) ترابری سنگین، طراحی، مهندسی، فنداسیون

شورا یا شهرداری: نظافت بیرون مسجد، سرویس بهداشتی، گل کاری (فضای سبز) واگذاری زمین

۱- تفکیک هزینه و واگذاری به افراد یا اصناف یا فامیلها

۲- صندوق

۳- شماره حساب

۴- قبض و تکدی گری و پیامدهای منفی

۵- فروش اموال اسقاطی

۶- درجاذبه اقتصادی اسم مسجد مؤثر است (مسجد ابوالفضل)

۷- امام جماعت طوری نباشد که انحصار در او پیدا کنند

شخصی (ایاب و ذهاب، وجوهات)

عمومی (فدیة ، كفارة، فطره، روضه، اطعام، استخارة، استیجاری، مجهول، المالک - لقطه - انفاق، انفال، پول

فاتحه، دعا نویسی، هدیه، وقف، عقد، رد مظالم، زکات، وصیت، صدقات، تبرعات

گزارش در تابلو و فاکتور

هزینه های غیر ضروری (خرج تراشی)

جدایی هزینه های مسجد (بهداشتی، خدماتی، تعمیری)

سؤاستفاده ها از انگیزه مردمی (کمک به بسیج، مدارس، کانون و هیئت)

جابجای موقوفات، تجهیزات و مخارج

احترام به اموال و تجهیزات مسجد

پراستفاده ترین ساختمان

ارزان ترین ساختمان (نسبت به خودش)

کمترین هزینه حفظ و نگهداری

کمترین مصرف انرژی
مهمانخانه محل
آبروی اقتصادی به محل دادن
تعاون
اعتماد

صرف جویی

شکرگزاری

قناعت

تامین اجتماعی

اشتغال زایی

محاصر اقتصادی

هدایت پول‌های سرگردان

فقه تجارت (دوری از رباخواری)

نظم و انتظام بازار

خزانه‌داری مسجد

انحصار بازار

مبارزه با احتکار و گرانفروشی

ورشکستگی

رونق مغازه‌های اطراف مسجد

تفاخر - تفقر

امنیت اقتصادی

شیوه‌های تأمین هزینه‌هایی مسجد در قرآن و روایات

بررسی شیوه‌های مناسب هزینه‌های مسجد در تاریخ اسلام

بررسی شیوه‌های مناسب هزینه‌های مسجد در حال حاضر

وقف، نذر، وصیت، هدایا

حکومت و عمران مساجد

حرکتهای مردمی در ساخت مساجد

ساخت مساجدی بصورت فردی یا فامیلی و ....

شیوه‌های مختلف مناسب در تشویق مردم برای ساخت مساجد

صندوق

تفکیک هزینه مختلف مسجد در جمع آوری

تکدی

شماره حساب

واگذاری هزینه‌های خاص به افراد یا اصناف معین

جمع‌آوری زکات فطره و صدقات

فروش اموال اسقاطی

خرید اموال ضروری

۱. نقش مسجد در اقتصاد فرد و جامعه

۲. فقر زدائی از طریق جمع‌آوری صدقات - نذورات

۳. ارتباط با بازار و کسبه جهت تطهیر امر معاش

نقش مسجد در اصلاح بازار

اموال مربوط به مسجد

خرید و فروش داخل مسجد الحرام

خرید و فروش بعد از نماز مستحب

بیت المال و وجود آن در مسجد

نقش اعتماد در امنیت اقتصادی و مسجد و مرکز پشتیبانی اقتصادی جنگ

نقش در حفظ امانات، خانه و پول مردمدر مسجد امانت باشد.

پارکینگ برای نمازگزاران و همسایه‌ها

۷/۱۲. نظامی

۱. بی‌ریزی استراتژی‌های نظامی کشور در مساجد

۲. فلسفه و ضرورت وجودی بسیج در مساجد

۳. بسیج نیروها و امکانات از مساجد

۴. مسجد محل آموزش نظامی یا محل اعزام یا محل پشتیبانی جبهه و جنگ.

۵. مسجد پایگاه حمایت‌های مادی و معنوی رزمندگان.

۶. موقعیت و جایگاه رزمندگان در جامعه و مسجد

۷. مسجد در میدانهای (جبهه‌های نبرد، پادگانها، پایگاه...)

نقش مساجد در اداره جنگ تحمیلی

جنگ تحمیلی و کمک‌ها و پشتیبانی‌های مساجد

جنگ تحمیلی و سنگر استراتژیک بودن مساجد

جنگ تحمیلی و پناه‌گاه بودن مساجد (نقش امنیتی)

جنگ تحمیلی و پرورش نیروهای رزمنده در مساجد

رابطه مساجد با شهدای دفاع مقدس

مسجد و بسیج نیروهای مردمی به منظور جهاد و دفاع

تأمین مایحتاج مسلمانان در میدان نبرد در طول تاریخ و اسلام و نقش مساجد

رابطه‌ی محراب و جبهه‌های جنگ

بسیج و مساجد امید انقلاب

موقعیت نظامی مسجد

مسجد و بسیج نیروها

مسجد به عنوان پایگاه تجمع نیروهای بسیجی

مسجد و بسیج عمومی

پی‌ریزی استراتژی‌های نظامی کشور در مساجد (سیاست‌گذاری نظامی)

جنگ و مسجد

دفاع نظامی از مسجد

نقش مسجد در جنگ

محل تشکیل جلسات شورای نظامی

نقش نماز جمعه در ترحیب

جماعت یا آرایش نظامی (روزی ۵ مرتبه)

اعتیاد به مسجد و مقاومت در جنگ

نقش عبادت دسته جمعی در آرامش نظامی

تأثیر شایعه در دوری از مسجد

مسجد و جنگ روانی

نقش مسجد در پشتیبانی فراگیر از رزمندگان

محل تشکیل شورای امنیت

ترمیم خلاءهای اقتصادی، سیاسی، فرهنگی، بهداشتی ناشی از جنگ

سنگریت مسجد

پایگاه مسجد

مقریت مسجد

اعزام بازگشت به مسجد

دفاع حکومت از مسجد

صدور اعلام جنگ از مساجد

محل خبر شهادت

محل افشای توطئه دشمن

محل تقسیم غنائم

محل توجیح جنگ

محل نشر اخبار جنگی

مساجد خواستگاه بسیجیان مومن و رزمنده

کارکردها و آداب نظامی مسجد:

برهنه نکردن شمشیر

تراشیدن تیر

اعزام به جبهه

عدم آموزش نظامی

قرارگاه نظامی

مسجد محل آموزش نظامی یا محل اعزام یا محل بیان فضائل جهاد یا محل صدور انقلاب

۷/۱۳. امنیتی

ایمن ترین پناه گاهها

۱. توجه به رویکرد جهانی در فعالیتهای مساجد به منظور مبارزه با استکبار جهانی
  ۲. مساجد دژی محکم در برابر کفر جهانی
  ۳. رابطه مسجد با سیاست
  ۴. رابطه مسجد با اداره‌ها
  ۵. نقش مسجد در مناسبات سیاسی
  ۶. مسجد مرکز وحدت مسلمین
  ۷. پی‌ریزی اندیشه بنیادی اداره‌ی نظام اسلامی در مسجد
  ۸. تأثیرگذاری مساجد بر ابعاد سیاسی جامعه
  ۹. نقش سیاسی مسجد در تاریخ اسلام
  ۱۰. نقش سیاسی مسجد در تاریخ معاصر جوامع اسلامی
  ۱۱. مسجد عامل تشکلهای سیاسی در جامعه
  ۱۲. اعمال نظرهای سیاسی حضرت رسول ﷺ در اداره مساجد در صدر اسلام
  ۱۳. مسجد و اداره‌ی امور جامعه اسلامی
  ۱۴. نقش مسجد در نظام سیاسی، اجتماعی اسلام
- مسجد پایگاه عبادی - سیاسی
موقعیت عبادی - سیاسی مسجد
مسجد و روح وحدت

۷/۱۴/۱. مسجد و سیاست

حریم سیاسی مسجد

ضرورت حضور به موقع و نقش آفرینی مساجد در عرصه‌های مختلف نظام

مسجد نخستین مؤسسه و نهاد دولت اسلامی

مسجد جایگاه اصلی حکومت اسلامی

مسجد پایگاه ارتباطی مناسب با جوامع اسلامی

مسجد و پاسداری از عدالت

اقتدار بخشیدن به اسلام و مسلمین
نقش مساجد در وحدت میان مسلمین
جایگاه مسجد در حکومت اسلامی
ولایت و مسجد (عزاداری و اعیاد)
مسجد و انتخابات
تبیین روشهای صحیح
مسجد به عنوان پایگاه وحدت مسلمین و نمایش روح وحدت و یکپارچگی
نقش مسجد در مناسبتهای سیاسی
مسجد مرکز وحدت مسلمین
مرکزیت سیاست زمان پیامبر، خلفا و حضرت امیر در مسجد
مسجد عمده‌ترین نهاد جامعه مدینه النبی
نقش مسجد در تحولات سیاسی صدر اسلام
نقش مسجد در تحولات سیاسی قبل از انقلاب
نقش مسجد در تحولات سیاسی بعد از انقلاب
مسجد جایگاه اصلی حکومت اسلامی
مسجد ضرار
قدر، تفرقه
اخراج منافقان
مسجد عامل تشکل
مسجد نخستین مؤسسه و نهاد دولت اسلامی
و هر جا عملی مقایسه با حج شده مساله سیاسی دارد
بزرگترین عبادات مسائلی است که مربوط به سیاست است
چون مسجد جای منافق نیست سیاست مسجد بدون تقاضا است
چون مشرکان حق آمدن به مسجد ندارند سیاست مسجد خالی از نفوذ اجنبی‌هاست

۷/۱۴/۲. مسجد و حکومت‌ها و حاکمان

مساجد در کشورهای اسلامی

اداره‌ی مساجد در کشورهای اسلامی

جایگاه مساجد در کشورهای اسلامی

مسجد در کشورهای غیر اسلامی

نقش مساجد در کشورهای غیر اسلامی در نشر معارف اسلامی (شیعه و سنی)

میزان گرایش غیر مسلمین به اسلام در سایه تبلیغ مساجد

تاریخ مساجد در کشورهای اسلامی و غیر اسلامی

نحوه‌ی اداره‌ی مساجد در کشورهای غیر اسلامی

استراتژیک بودن مسجد از منظر دولتمردان

سیاست دولت‌ها در برابر مساجد (بنفع یا به ضرر)

نقش امیران، سلاطین در توسعه‌ی مساجد در طول تاریخ

رابطه مسجد با حکومت و حاکان دینی و غیر دینی

نقش مسجد در تثبیت حکومتها و براندازی آنها

چرا یزید و معاویه از مسجد اموی کنار کاخ خود استفاده می‌کردند؟

چرا عمر و ابوبکر مسجد را مرکز حکومت قرار می‌دادند؟

حمایت از حاکم

تبری از حاکم

نقش حکومت‌های به ظاهر شیعی

بهره‌وری شیعیان از مساجد در تاریخ محکومیت شیعه

روشن نمودن افکار عمومی

موقعیت مساجد کهن (سوق الجیشی) (حرم ائمه)

□ ولایت و مسجد (عزاداری - اعیاد - ولادات و...)

□ حمایت از حاکم

□ تبری از حاکم

بیعت

گفتگوها و مذاکرات سیاسی

مسجد و حکومت در فرهنگ اهل سنت

وظایف متقابل مسجد، حکومت و ولایت
ضرورت ارتباط مسئولین و تصمیم گیران کشور با مسجد

۷/۱۴/۳. مسجد و انقلاب اسلامی

تبیین سابقه‌ی روشن جمهوری اسلامی ایران (شیعه) در استفاده صحیح از مساجد و ساخت و ساز آنها

مساجد فعال و حفظ تداوم نظام و انقلاب

بسیج و مساجد، امید انقلاب

نقش مساجد در پیدایش جمهوری اسلامی ایران

مساجد سنگر و بستر اصلی انقلاب اسلامی

مسجد سنگر ایدئولوژیکی جمهوری اسلامی

مساجد فعال و حفظ و تداوم نظام

نقش مساجد در پیدایش جمهوری اسلامی ایران

مسجد سنگ اصلی انقلاب اسلامی

مسجد سنگر ایدئولوژی جمهوری اسلامی

توجه به اداره مساجد هدف انقلاب اسلامی

نقش آفرینی مساجد در تخریب نظام طاغوت

ضرورت اداره امور مساجد به عنوان عامل پیروزی بخش در امور جامعه اسلامی

مسجد سنگر اسلام و انقلاب

کاربری مدون ارتباط با مساجد به عنوان رمز پیروزی امت اسلامی و عامل استقلال ملت‌ها

خدمات متقابل حوزه علمیه و مساجد

شیوه‌های جذب روحانیون به امامت

کمیت و کیفیت حضور طلاب در مسجد

جایگاه فقهی مسجد در حوزه

موضوعیت مسجد در حوزه

دروس حوزوی در مسجد یا مدرس

۷/۱۴/۴. مسجد و نهضت‌ها

اهمیت مساجد در گسترش بیداری اسلامی

مسجد کانون جنبش و سازندگی

مسجد رمز پیروزی و استقلال ملل اسلامی

مسجد خواستگاه قیام در سرزمینهای اسلامی

مسجد و قیام‌های جاوید پیامبر و انبیا و امام زمان

جنبش‌های اسلامی و هدایت فرهنگی مساجد

مسجد جایگاه حرکت‌های ضد استکباری

مساجد و جلوگیری از انحرافات حرکت‌های اسلامی از مسیر اصلی خود

رابطه مسجد با انقلاب و قیام

ویژگی‌های ارتباطی مسجد در سازماندهی حرکت‌های اجتماعی

نقش مساجد در قیام‌ها و نهضت‌های اسلامی در طول تاریخ

نقش مساجد در روشنگری مردم در مقابل دشمنان

نقش مساجد در بیداری مسلمین جهان

پی ریزی اندیشه بنیادی اداره نظام در مساجد

اهمیت مساجد در گسترش بیداری اسلامی

مسجد و قیام‌های جاوید (پیامبر ، انبیا ، امام زمان)

مسجد خاستگاه انتفاضه مردم فلسطین

مسجد خاستگاه قیام در سرزمین‌ها اسلامی

مسجد پایگاه نهضت اسلامی فلسطین

جنبش‌های اسلامی و هدایت فکری مسجد

مساجد و جلوگیری از انحراف حرکت‌های اصلاحی از مسیر راستین الهی

مسجد دژی مستحکم علیه کفر جهانی

مسجد جایگاه حرکت‌های ضد استکباری

توجه به رویکردهای جهانی در فعالیتهای مساجد به منظور مبارزه با استکبار جهانی

مسجد و حاکم اسلامی

حرکت‌های انحرافی معاندین و منافقین

۷/۱۴/۵. مسجد و دولت

خیرین مسجد ساز

وظایف مدیریت شهری در برابر مسجد.

ضرورت ارتباط مسئولین و تصمیم گیران کشور با مساجد

نقش صدا و سیما (رسانه‌های گروهی) در ترویج فرهنگ مردمی مسجد

رابطه مسجد با نهادهای دولتی و غیر دولتی

تربیت شدگان محیط مسجد

مسجد و دولت

دفاع حکومت از مساجد

تسهیلات قانونی برای مساجد

ایجاد تاسیسات جانبی مساجد (درمانگاه و ...)

سرویس دهی‌های شهری

حکومت و تامین هزینه‌های مساجد

احداث مساجد در مناطق محروم و آسیب پذیر

احداث مسجد در بین راهها

پیش بینی مسجد در طراحی شهرها

حمایت دولت از موسسات مربوط به مسجد

ایجاد هماهنگی در ساخت و ساز مساجد

ملاک‌های لازم برای تخریب مساجد

مسجد در متون درسی مدارس مختلف

حفظ میراث فرهنگی مساجد و استفاده صحیح از مسجد

حکومت و بهداشت مساجد

امنیت اموال مساجد

وظایف مدیریت شهری در برابر مساجد

خدمات دولتی به مسجد

احداث مسجد بعد از سیل و زلزله

۷/۱۴/۶. مسجد و گروه‌ها

مسجد خواستگاه تشکل های غیر دولتی

حزب‌خوب گرایی ممنوع

فامیل بازی و قشرگرایی ممنوع

۷/۱۵. رسانه‌ای

مقایسه مسجد با رسانه‌های موجود

معماری مسجد، رسانه‌ای تبلیغی

۷/۱۶. حقوقی

مساجد و شوراهای حل اختلاف

تأثیر مسجد در حل مشکلات خانوادگی، اجتماعی و بهبود روابط خانوادگی

جایگاه مسجد در نظام قضایی اسلام

مسجد و پیشگیری از جرم و جنایت

مسجد حلقه گمشده نظام قضایی

استفاده صحیح از مساجد میراث فرهنگی

دادستانی ویژه برای مساجد (دفتر حقوقی)

بررسی مساجد در توسعه راههای تخریب و جایگزینی آنها

کلیات

۷/۱۶/۱. وقف و مسجد

وظایف اوقاف در قبال مسجد

میزان اختیار اوقاف در اداره مسجد

موقوفات مسجد

مسائل شرعی موقوفات مسجد

وقف مسجد بهترین ذخیره آخرت

وقف مسجد (فک الملک ، مسجد فضایی)

وقف برای مسجد:

مستغلات ، تجهیزات ، خانه عالم و خادم

مرافق مسجد: آب ، درخت ، نور-

مزاحم مسجد (کانون ، باشگاه ، غسلخانه ، درمانگاه و ...)

۷/۱۷. کارکرد روانی

لذت‌های عقلی و حسی در مسجد

مسجد و بهداشت روانی

آداب مسجد

۱. زینت مسجد و زینت در مسجد

۲. آداب

۳. آداب حضور

۴. آداب تربیتی (اخلاقی)

عبادی

اجتماعی

آموزشی

اقتصادی

نظامی

امنیتی

سیاسی

رسانه‌ای

۵. آداب برخورد اهل مسجد با همدیگر

فضیلت حضور در مسجد

آداب برخورد با مؤمنین در مسجد

آداب نحوه‌ی نظافت و مرتب بودن ظاهری نمازگزار در مسجد

آداب مسجد

آداب از خانه

آداب در راه مسجد

آداب ورود

آداب حضور

آداب خروج

آثار ترک مسجد

برهنه نکردن شمشیر

تراشیدن تیر نباشد

عدم آموزش نظامی

اعزام به جبهه

قرارگاه نظامی

اسلحه خانه نباشد

تمرینات دفاعی نباشد

نیابردن اسلحه به مسجد

تعمیر اسلحه در مسجد نباشد

آنچه موجب صدای بلند است در مسجد نباشد

مدیریت مسجد:

اخلاق مدیریت و مردم‌داری

مسجد و مدیریت اسلامی

مسجد الگوی مدیریت برتر

مزیت‌ها و موانع و ضررهای مدیریت مساجد

مشکلات کنونی اداره‌ی مساجد و راه حل آنها

□ بررسی تطبیقی برتری‌های مساجد نسبت به سایر ساختارهای اجتماعی

□ شیوه‌های مدیریت صحیح، شرایط صحت مدیریت

- مدیریت موفق ، گونه‌های مدیریت ، مدیریت در مسجد
- شیوه های مناسب در مدیریت مسجد و ایجاد مشارکت عمومی

مسجد و مسئولین و کارگزاران نظام

حکومت و دارالاماره و مسجد

محتسب و امر به معروف و نهی از منکر و مسجد بازار

۹/۱. مدیریت کلان

ضرورت تشکیل مساجد

ضرورت وحدت رویه در مساجد و آثار مثبت آن

ضرورت مرتبط نمودن مساجد با یکدیگر در اجتماع

مسجد حلقه‌ی گمشده‌ی سازماندهی کشوری

ضرورت اداره مساجد بعنوان عامل پیروزی بخش در امورات جامعه‌ی اسلامی با دبیات ویژه پس از انقلاب

اسلامی

ارتباط مسجد با مراکز تصمیم‌گیری در کشور

وظایف متقابل حکومت اسلامی و مدیریت مسجد

وظایف مجریان حکومتی در قبال مسجد

وظایف احزاب و گروه‌های سیاسی و غیر سیاسی در قبال مسجد

وضعیت مساجد محک مدیریت دینی

مسجد حلقه‌ی گمشده‌ی ساختار دینی

سازمان و مدیریت مسجد

اهمیت ایجاد تشکل و ساختارهای مناسب جهت رونق یافتن فعالیت‌های مساجد

نقش نظام اسلامی در مدیریت مساجد

راههای مدیریت مسجد در کشورهای اسلامی و غیر اسلامی

تبیین حکومتی شدن مدیریت مساجد یا مردمی بودن و پیامدهای آنها

مدیریت و تشکلات مساجد

نمودار تشکیلاتی نهاد مسجد

شورای مرکز هیأت امانا مساجدا کشور

شرایط انتخاب

وظایف شورای مرکزی هیأت امناء مساجد کشور

وظیفه‌ی رئیس شورای مرکزی هیأت امناء مساجد کشور

وظیفه‌ی دبیر کل شورای مرکزی هیأت امناء مساجد کشور

مجمع عمومی هیئت امناء مساجد کشور

وظایف مجمع عمومی هیئت امناء مساجد کشور

شرایط انتخاب هیئت امناء مساجد استان

وظایف رئیس شورای مرکزی هیئت امناء مساجد استان

وظایف سردبیر هیئت امناء استان

مجمع عمومی هیئت امناء مساجد استان

شرایط انتخاب هیئت امناء مساجد استان

شورای هیئت امناء مساجد شهرستان

شرایط انتخاب هیئت امناء مساجد شهرستان

مجمع عمومی هیئت امناء شهرستان

شرایط انتخاب هیئت امناء مساجد شهرستان

ویژگی و شرایط اعضاء هیأت امناء مسجد

نحوه‌ی انتخاب اعضاء هیئت امناء مسجد

نمودار تشکیلاتی دفتر سازماندهی و نظارت بر فعالیتهای مساجد کشور

دفتر سازماندهی و نظارت بر فعالیتهای مساجد استان

دفتر سازماندهی و نظارت بر فعالیتهای مساجد شهرستان

دفتر سازماندهی و نظارت بر فعالیت‌های مسجد

وظایف دفتر سازماندهی و نظارت بر فعالیتهای مسجد

وظایف پژوهشکده مسجد

مسجد و اداره امور جامعه اسلامی

دیدار مسئولین با مردم

مسجد و مشارکت

نقش نظام اسلامی در مدیریت مساجد

- امامت عظمی مسجد
- ایجاد تحرک رو به کمال در مساجد پس از سازماندهی تشکیلاتی
- لزوم هیأت امناء ناظر بر عملکرد مدیر
- اوصاف مدیریت
- وحدت مدیریت
- لزوم ایجاد سازماندهی و تشکل برای مدیریت متمرکز مساجد و نظارت بر مدیریت مسجد
- لزوم راههای مردمی بودن مسجد

مرجعیت و مسجد

ولایت فقیه یا ولایت مسجد

امامت عظمی با ولایت فقیه

حکام جور هم مسجد سازند و هم از مسجد می ترسند.

حاکمان عدل مکانی بهتر از مسجد ندارند

۹/۲. اولیای مسجد

۱. نبرهای انسانی کارساز و مؤثر در مسجد و ویژگی های آنها

۲. تأثیر عوامل کلیدی در رونق مسجد

۳. مؤذن

۴. امام جماعت

۵. مکبر

۶. کلیددار

۷. خادم

۸. هیئت امناء

۹. متولی

۱۰. بانی

۱۱. خطیب

۱۲. آبدارچی

هیئت مدیره

ویژگی‌های امام جماعت موفق

راه‌های انتخاب امام جماعت در ایران و کشورهای دیگر

شرایط امام جماعت

حقوق و وظایف متقابل امام جماعت و مردم

نقش امام جماعت در پویایی مسجد

بازتاب‌های شخصیت معنوی امام جماعت در مسجد و جامعه

امام جماعت، عدالت یا اعتدال

مدیریت فرهنگی و امام مسجد

نقش امام جماعت در موقعیت‌های سیاسی اجتماعی و... و نحوه مدیریت بحرانها

مشکلات موجود برای ائمه جماعات و راه حل آنها

اشکالات موجود بر ائمه جماعات و راه برطرف کردن آنها

مدیریت دینی با امام مسجد

امام مسجد یا امام جماعت یا

مشارکت زنان در مساجد

لزوم تعامل سازنده بین تمام نیروهای موجود در مساجد (امام جماعت، متولی، هیئت امناء و...)

برخی از ویژگی‌های کلامی امام جماعت

وظیفه‌ی مدیریت مسجد

وظیفه‌ی خدام مساجد

شرایط و ویژگی‌ی خادم

نحوه انتخاب خادم

شرح وظایف مسئول واحد پشتیبانی - مالی مسجد

شرح وظایف مسئول واحد عمرانی و خدماتی مسجد

شرح وظایف مسئول واحد تعاون و امور اجتماعی مسجد

شرح وظایف مسئول واحد فرهنگی - هنری - ورزشی مسجد

□ اوصاف و ویژگیهای مدیر مسجد

□ وظایف مدیر

- نحوه انتخاب مدیر
- مدیریت امام مسجد
- اعمال مدیریت روحانی مسجد در مسائل مالی (نظارتی و دخالتی)
- لزوم تفکیک بین مدیریت عمرانی و فرهنگی
- ارتباط مدیریت با هیاتهای عزاداری و بسیج سازمان اوقاف و مسجد
- میزان اختیارات واقف در اداره امور مساجد
- ایجاد امکان خدمت به مساجد برای آحاد جامعه

- امام مسجد یا امام جماعت
- امام جماعت یا رهبری منطقه
- امام جماعت ، عدالت یا اعتدال
- مدیریت فرهنگی و امامت مسجد
- امام مسجد، اعلمیت
- تعیین هیئت مدیره
- مدیریت داخلی
- مدیریت عمرانی
- مدیریت حفظ و نگهداری
- مدیریت خدمات
- افتخاری
- تخصصی
- بهداشت
- نظافت
- عطرافشانی
- مدیریت تبلیغات
- مدیریت مالی
- مأموم
- خادم
- مؤذن

مکبر

زنان

جوانان

کودکان

همسایه

وظایف روحانی مسجد و خلاقیتها

ما اهل مسجدیم

اهل مسجد

منش و روش اهل مسجد

ادب اهل مسجد

سیمای مسجدی‌ها

سیمای اهل مسجد

وظیفه‌ی اهل مسجد

ویژگی‌های اهل مسجد

خصیصه‌ی مسجدی بودن

آداب حضور کوی دوست

ادب مسجدی

وظیفه‌ی دوست در کوی حضرت دوست

ادب دوست در حریم کوی پیش

مدیریت و سازمان مسجد

الف) نقش امام جماعت

۱. منصب امام جماعت

۲. علم امام جماعت

۳. سیره‌ی محلی جماعت

ب) نقش هیأت امناء

۱. شورای برنامه‌ریزی فرهنگی

۲. جذب اعتبار کالی و حقوقی

ج) ارتباطات مسجد

با مدرسه

با ادارت و نهادها

با معابد منطقه (کلیسا، کنیسه، معابد)

با خانواده‌ها

با کسبه

با مساجد

جوانان

خانواده‌ها

د) تقسیم کار

خدمات (صوتی، کفشداری، آشپزخانه ۹

امنیت

آشپزخانه

گروه‌های فرهنگی داخلی

صندوق قرض‌الحسنه و واحدهای خیریه

وظایف مسجدیها (وظایف نسبت به مسجد)

وظایف متقابل مسجد و همسایگان

مسجد سنگر انحصاری روحانیون

شرایط هیت امنا:

اعتماد بیشتر

جوانترین

حضور بیشتر

پول بیشتر

نزدیک‌تر به مسجد

خدمت بیشتر

یکنفر زن

رسالت رسانه‌ها تبلیغی درباره‌ی مسجد

سهم آموزش و پرورش در معرفی مسجد به مردم

چرا حکام امامت مسجد را به عهده می‌گرفتند؟

امتیازات مسجدی‌ها

بهترین مسجدی‌ها

۹/۳. اهل مسجد

اخلاق برخورد نمازگزاران با همدیگر

رابطه مسجد با منازل همسایگان

رابطه مسجد با زنان

رابطه مسجد با جوانان

رابطه مسجد با خدمتگذاران مساجد

رابطه مسجد با جوان

جامعه جوان و ضرورت توجه بیشتر به مساجد

معیار جذب جوانان به مسجد (راهکارها)

مساجد سنگرهای اسلام در خطر بیگانگان با نسل جوان

فرهنگ تفریحات سالم و رسالت مسجد

مسجد و نسل آینده‌ساز

اوقات فراغت جوان و رسالت بنیادین مسجد

اهمیت جذب و بالندگی جوانان به مساجد

نقش مسجد در شکل‌گیری شخصیت جوان و نوجوان

علل فرار جوان از مسجد و راه حل آنها

عوامل و راهکارهای جذب جوان به مسجد

موانع جذب جوان به مسجد

روش تربیتی جوان در مسجد

عبادت‌های جوانی در مسجد

آثار حضور زنان در مساجد

نقش زنان مسجدی در خانواده و خانه

زنان و مسجد در صدر اسلام و طول تاریخ

مسائل شرعی زنان در مسجد

مشارکت مدیریتی زنان در مسجد

مساجدی که به دست زنها ساخته شده

مساجد مخصوص به زنان

جایگاه فیزیکی زنان در مسجد

موانع حضور زنان در مسجد

امام جماعت زن در مسجد

رابطه‌ی کودک با مسجد

حضور کودک در مسجد

نماز و عبادت کودک در مسجد

کودک و نماز جماعت

سن شروع نماز در کودک

حرمت کودک در مسجد

اتاق کودک

مهد کودک

فضای بازی برای کودک

مسائل شرعی کودک در مسجد

برخورد پیغمبر □ و ائمه اطهار و بزرگان دین با کودکان مسجدی

حرمت سالخوردگان در مسجد

رعایت وضع جسمانی

رعایت حال آنها در نماز جماعت و مراسم‌های مذهبی

مشارکت سالخوردگان در مدیریت مسجد

تجلیل از سالخوردگانی که سابقه‌ی حضور بیشتر در مسجد را دارند.

برخورد اهل مسجد با کفار و اهل کتاب در مسجد و اجتماع

رابطه مسجد با همسایه‌ها

رابطه مدیریت مسجد با :

عالمان

روحانی‌ها و طلاب

تحصیل کرده‌های دانشگاهی

مردان و زنان

جوانان، نوجوانان، کودکان، سالخوردگان

همسایه‌ها

کسانی که دیر به مسجد می‌آیند

بازدیدکنندگان

افراد غیر بومی و غیر هم زبان

غیر مسلمانها

افراد محترم

معلولین جسمی یا روانی

متمولین و فقرا

تأثیر هر کدام یک از موارد فوق در رونق مساجد

مدیریت مسجد و روانشناسی جوانان

روانشناسی نوجوانان

حقوق متقابل مسجد و همسایگان

۱- مسجد و هویت بخشی

۲- معیار جذب جوانان به مسجد سنت‌ها و نوآوری‌ها

۳- مسجد و نسل آینده

۴- اهمیت جذب و بالندگی جوانان در مسجد

۹. معماری مسجد

تعریف هنر معماری در اسلام

تعریف و هدف معماری مساجد

معماری اولین مسجد در اسلام

عناصر مورد نیاز در یک مسجد:

۱. صحن

سیر تحول تاریخی در ساخت صحن

۲. شاخص

۳. شبستان

۴. حیاط

۵. مناره

۶. گنبد

معانی و مفاهیم

پیشینه‌ی گنبد

۷. محراب

رابطه‌ی میان محراب و قربانگاه (فلسفه محراب)

مشهورترین محرابهای تاریخی در اسلام

واژه محراب در قرآن کریم

نقش محراب در مسجد و دیگر اماکن مذهبی

شکل کلی یک محراب

۸. حوض (آب‌نما)

۹. منبر

۱۰. جا مهری

۱۱. تزئینات

۱۲. آیات به کار رفته بر روی محراب‌ها

۱۳. قبله و تحول آن

۱۴. کتیبه

۱۵. دکه و کرسی

۱۶. مقصوره

۱۷. خزانة

۱۸. انباری

۱۹. سرویس بهداشتی

۲۰. آبدار خانه

۲۱. آشپزخانه

۲۲. خانه خادم

۲۳. خانه عالم

۲۴. سیستم صوتی

۲۵. سیستم حرارتی و برودتی

۲۶. جاکفشی

۲۷. ایوان

۲۸. جلوخان

۲۹. هشتی

۳۰. دالان

۳۱. رواق

۳۲. تهویه

۳۳. روشنایی کافی

تأثیر شرایط مختلف سیاسی، فرهنگی اجتماعی در ساخت و ساز مسجد

مسجد معهد هنر اسلامی

سیر تحول محراب در معماری اسلامی

ایران از آغاز تا کنون

سیر تحول محراب در معماری جهان اسلام

پیدایش مناره در اسلام

نقش رحبه (میدان جلوی مسجد) در فرهنگ مسجد

مسجد عالی‌ترین جلوه‌ی معماری اسلامی

نحوه طراحی مسجد

معماری کعبه و مسجدالحرام در گذر تاریخ

بنای مسجد مدینه و قواعد ریاضی مستنبط از آن

چشم‌انداز زیباسازی مساجد کشور

بررسی سیر تحول معماری مساجد

در صدهای گذشته تا کنون
جایگاه معماری مساجد در تمدن اسلامی
نظام ساختن مسجد در ایران و سایر کشورها
معماری مسجد در مناطق مختلف
ویژگی‌های بهترین معماری مساجد در کشورها و مکانهای مختلف
کمبود مساجد موجود و تأسیسات مربوط به آنها
نوسازی و بازسازی و احداث مسجد (عوامل و انگیزه‌ها)
موقعیت جغرافیائی مکان ساخت مسجد
تناسب ساختمان مسجد با اجزاء آن و منطقه
تهذیب و خط در مسجد
سادگی و آراستگی ظاهری مساجد
شرایط عمومی ساخت مسجد
ساختمان مسجد از نظر شهرسازی و معماری
ساخت فنی و مهندسی مسجد
مساجد اولیه
خانه پیامبر و اولین مسجد اسلام
نخستین مسجد در ایران
انگیزه‌های صحیح در مسجدسازی
مبانی مباحث معماری مساجد ایران و جهان
شماتیک مطرح و سیر ارتباط فضاها در مسجدسازی
بررسی پلانهای معماری در مساجد نوین
ویژگی‌ها و مبانی معنوی طراحی مسجد
مساجد صدر اسلام (آمار و موقعیت مکانی و انگیزه ساخت)
شکل‌گیری عناصر مسجد در تطور زمان
معماری و نماسازی مساجد در ادوار اسلامی
مشهورترین محراب‌های تاریخی در اسلام
مساجدی که ساخت آنها به نحوی به پیغمبر □ رابطه داشته

تبیین اهداف بنای مسجد

عمران مسجد و کفار و اهل کتاب

جایگاه مسجد در مناطق شهری و روستائی

سلايق هنری، عقاید و باورهای دینی

قدمت و فضا سازی معماری در ادوار گذشته

میزان اثرپذیری از شرایط اقلیمی حاکم بر منطقه

منشأ ساخت (اصلی - تبدیلی)

روند شکل گیری فضای کالبدی

شیوه های کلی در طراحی مسجد

انواع گونه های مشهور

شرح وظایف مسئول واحد ارتباطات و روابط عمومی مسجد

مدیریت مسجد با کیست؟

جایگاه امام جماعت در مسجد

جایگاه هیئت امناء

جایگاه متولی

نحوه ی اداره ی مسجد

نحوه ی مدیریت مسجد توسط امام جماعت در طول تاریخ

اخلاق مدیریت و مردم داری

الف) ضرورت ارتباط با مردم

ب) آشنایی با افکار و ایده های مردم

ج) همراهی با مردم

د) اخلاق برخورد با مردم

ه) رابطه امام و مردم

۱- مکان یابی برای اصل مسجد

۲- الگوی معماری در مسجد

۳- وسعت مساجد

۴- مصالح ساختمانی مناسب برای مساجد نسبت به دوام و مناطق مختلف

۵- کیفیت سقف و انواع آن و تأثیر آن در استحکام و زیبایی و تقدس مسجد

۶- قبله مساجد

۷- محراب و شکل و ضرورت آن

۸- جای منبر

۹- ستون

۱۰- صفه

۱۲- رنگ ساختمان و درب و پنجره

۱۶- نور در مساجد

۱۷- کیفیت بنا و تأثیر آن در صوت و انعکاس آن

۱۸- بالکن

۱۹- فاصله بین زنان و مردان به چه وسیله باشد

۲۰- مکان برای قرآن و کتب ادعیه

۲۱- کفپوش (سرامیک، سنگ و ...)

۲۳- خروجی و ورودیهای (پله‌ها، تخلیه جمعیت)

۲۴- شبستان فرعی

۲۷- شکل کلی مسجد

۲۸- نمای مسجد

۲۹- گنبد و شکل آن و ضرورت آن

۳۰- گلدسته‌ها

۳۲- مساجد چند منظوره

۳۳- مساجد چند طبقه

۳۴- معماری سنتی و کارکردهای آن در مسجد

۳۵- ویژگیهای معماری جدید در مسجد

۳۶- زیباسازیهای لازم در بنای مسجد (تزئینات داخلی و خارجی فضای سبز)

۳۷- بناهای جانبی در مسجد

۳۸- پارکینگ

۳۹- آب

۴۰- برق

۴۱- گاز

۴۲- تلفن

۴۳- فاضلاب

مرکزیت مسجد یا مسجد در مرکز

مسجد اولین بناء و آخرین بنا در ساخت شهرها

معماری مسجد جامع یا مجتمع فرهنگی چه فرقهایی دارند

عملکرد فرهنگی و عبادی و نحوه طراحی مساجد

تاثیر شرایط مختلف سیاسی، فرهنگی و اجتماعی در ساخت و ساز مسجد

مسجد معهد هنر معماری اسلامی

سیر تحول محراب در معماری اسلامی ایران از آغاز تاکنون

معماری مسجد چهار سوق

پیدایش مأذنه در مسجد

نماد یا علامت مسجد در بین مجتمع‌های آپادتمانی

کاربری و ضرورت و عدم ضرورت (هشتی، راهرو، ایران ۹

معماری ساخت مساجد فضایی

مساجد مشهور کشورهای دنیا

مساجد مشهور کشوری، استانی، شهری

سالن های چند منظوره

(ساختمان‌های آپادتمانی)

بهداشت و سرویس بهداشتی در معماری مسجد

طراحی آب و سبزه در معماری مساجد - آب نما و فضای سبز

طراحی و معماری برای دسترس تمام وقت به مساجد

حیات مسجد و مدرسه ساختمانهای خدماتی

در طراحی مسجد کنار مسجد چه ساختمانهایی خدماتی بهتر است

ساخت مسجد یا ساختن میراث فرهنگی (عمر مفید مسجد)

مساجد و طرح توسعه

معماری مسجد : ویژگی‌ها، بایدها، هنرها و ... فرهنگ معماری
مسجد، موافق و مزاحم مسجد، مسجد و حرما
و مشاهد مشرفه - مشاهد مشرفه و مساجد همجوار
آشنایی با تاریخچه معماری عمومی
تاریخچه و اصول معماری مساجد اسلامی
اصول معماری معابد غیر اسلامی
سیر تحول ساختمان مسجد از صدر اسلام تاکنون
توجه به ویژگی‌های قشرهای مختلف جامعه در ساخت مسجد
خدمات و تأسیسات گذشته، حال و آینده
احکام معماری مسجد
نظام معماری و اصول و مقررات شرعی
نظام معماری مسجد
نقش شبستانهای مهتد در مساجد (برای نماز فردی یا جماعت) تفکیک شبستان برای بهره‌های مختلف)
چه کنیم که یک شبستان استفاده‌های متعدد ببریم
انواع گنبد (مخروطی، تریچه‌ای) ضرورت و عدم ضرورت گنبد با توجه به ساختمانهای بلند امروزی
پیدایش مناره در اسلام
کعبه و مسجد الحرام در گذر تاریخ
نقش حبه در فرهنگ مسجد (میدان جلوی مسجد) (پیشخان)
مسجد عالیترین جلوه معماری اسلامی
بنای مسجد مدینه و قواعد ریاضی مستنبط از آن
مساجد کشور چشم انداز زیبا سازی
بررسی سیر تحول معماری مساجد در سده‌های گذشته تاکنون
معماری مساجد الگوی برتر در شهرسازی اسلامی
تأثیر پذیری معماری مساجد از معماری کهن ایران
رمزپردازی در مسجد
دلایل ماندگاری مساجد قدیمی
تجلی عرفان، نور و رنگ در معماری مساجد

مسجد بعنوان یک عنصر شهری

مشکلات مساجد به تفکیک:

۱. سیاسی
  ۲. اجتماعی
  ۳. فرهنگی
  ۴. عبادی و تبلیغی
  ۵. مبانی و اقتصادی
  ۶. حقوقی
  ۷. فنی و عمرانی
  ۸. نیروی انسانی
  ۹. ساختاری و تشکیلاتی
  ۱۰. نظارت‌های حکومتی
  ۱۱. دولتی
  ۱۲. نمازگزاران شرکت کننده
  ۱۳. مدیریت و امامت مساجد
  ۱۴. اوقات فراغت جوانان و نوجوانان مسجدی
  ۱۵. جذب مخاطب و انتقال پیام
  ۱۶. تأسیس و خودگرایی
- راهکارهای رسیدن به موقعیت مطلوب
بایستی‌ها و نبایستی‌های مسجد
هدف از معماری مساجد
ویژگی‌های معماری مساجد در اسلام
ویژگی‌های معماری مساجد در ایران
معماری اولین مسجد در اسلام
طرح پیامبر اسلام در احداث مسجد مدینه
نکات مهم در ساختار معماری مساجد
۱. تعریف گنبد و مناره

۲. تعریف شبستان و محراب
۳. رعایت توازن در اهداف مسجد و معماری آن
۴. نکات مهم در ساختار معماری محراب
۵. نکات مهم در ساختار معماری شبستان
۶. نقش انگیزش‌ها در معماری مساجد (ایجاد انگیزش دینی در مسلمانان)

کتیبه نویسی و تاریخ آن

کتیبه نویسی در ارتباط با ایجاد انگیزش دینی

معماری مساجد در شرایط اقلیمی مختلف

معماری مسجد در مناطق پرجمعیت

رعایت موازین بهداشتی در معماری مساجد

معماری مساجد و مسائل فقهی

۱۰. آسیب‌شناسی

نحوه‌ی ارائه‌ی خدمات فرهنگی در مساجد

فعالیت‌های موازی عبادت در مسجد (ورزش، ...)

راه‌های عمران معنوی مساجد

راه‌های عمران مساجد متروک و مخربه.

راه‌های احیای فرهنگ مسجد

بررسی چگونگی تحقق ارائه آموزش‌های فرهنگی مورد نیاز جامعه در قالب فعالیت‌های مسجد

ساخت مراکز فرهنگی کنار مساجد

نقش صدا و سیما (رسانه‌های گروهی) در ترویج فرهنگ مردمی مسجد

راه‌های جلوگیری از فتح سنگر اسلام از سوی دشمن

تحقق کارکرد جهانی مساجد (راه‌ها راه‌کارها)

بررسی تطبیقی برتری‌های مساجد بر سایر ساختارهای اجتماعی

انحصاری بودن جایگاه مسجد در جامعه اسلامی و غیر قابل جایگزین بودن آن

راه‌های انحراف مساجد از هدف اجتماعی دینی و راه مبارزه با آنها

- راه‌های ترفیع نقش اجتماعی مسجد در جامعه
مساجد معاصر، بدعتها و پیشرفت‌ها
تفاوت مساجد در صدر اسلام و حال
معماری مسجد: ویژگی‌ها، بایدها، هنرها و... فرهنگ معماری مسجد، مرافق و مزاحم
تارک مسجد (راههای جذب، شیوه برخورد اهل مسجد با آنها)
شبهات وارده به مسجد (علمی، سیاسی، عبادی و...) و جواب آنها
استفاده‌های غیر عبادی از مسجد
۱. بدعتهای موجود در مساجد
  ۲. صدای بلند، ختم، نماز فرادی به هنگام جماعت، ست زدن، پخش موسیقی، علام گمشده‌ها و...
  ۳. تحلیل مساجد قم
  ۴. آسیب‌شناسی فرهنگی مسجد
  ۵. آسیب‌شناسی انقلاب و مساجد از منظر حذف نقش آفرینی مساجد پس از پیروزی انقلاب
  ۶. تأملی در برنامه‌ها و فعالیت‌های مساجد
  ۷. نقد و بررسی مسجد در صنعت جهانگردی
  ۸. آسیب‌شناسی مساجد در زمان حال
  ۹. شکل‌گیری ناهنجاری‌های مذهبی در مسجد
  ۱۰. حذف نقش آفرینی مساجد بعد از دفاع مقدس تا حال
  ۱۱. مساجد در جوامع اسلامی امروز
  ۱۲. علل کاهش حضور مردم (جوانان) در مسجد
  ۱۳. اجتماع‌های شایسته و ناشایسته در مسجد
  ۱۴. آسیب‌شناسی بدعتها در مساجد
  ۱۵. نفاق پدیده ناشایست در مسجد
  ۱۶. آسیب‌شناسی اماکن موازی با مسجد
  ۱۷. نقش استعمار در ضربه زدن به مسجد
  ۱۸. آسیب‌شناسی معماری
  ۱۹. آسیب‌های ساختاری (مادی و فیزیکی)
  ۲۰. توجه به بعد عرفانی در معماری مساجد

۲۱. آسیب‌های زینت بخشی مساجد
۲۲. آسیب‌های بهداشتی مساجد
۲۳. بایسته‌های بهداشتی در خصوص مسجد و آسیب‌های موجود در این زمینه
۲۴. بایسته‌های بهداشتی مسجدیان قبل از ورود به مساجد و آسیب‌های موجود در این زمینه
۲۵. بایسته‌های بهداشتی مسجدیان در داخل مسجد و قبل از ورود به مساجد و آسیب‌های موجود در این زمینه
۲۶. آسیب‌شناسی مدیریت مساجد
۲۷. آسیب‌شناسی ائمه جماعات و مبلغین مساجد
۲۸. آسیب‌شناسی هیئت امنای مساجد
۲۹. آسیب‌شناسی پایگاه بسیج و نیروهای بسیجی
۳۰. آسیب‌های خادمین مساجد
۳۱. آسیب‌شناسی اذان و مؤذن
۳۲. آسیب‌شناسی منبر و منبری و مداحان
۳۳. آسیب‌شناسی برنامه‌ها و اعمال استحبابی در مسجد
۳۴. آسیب‌های برگزاری مراسم دعا و مناجات
۳۵. آسیب‌شناسی مراسم عزاداری
۳۶. آسیب‌شناسی موانع جذب جوانان به مسجد
۳۷. نکاتی پیرامون راههای افزایش اقبال عمومی به مساجد
۳۸. کارکردهای منفی مساجد
۳۹. تلاش دشمن در راستای ضعیف نمودن نقش آفرینی مسجد
۴۰. علل بی‌روفتی مساجد
۴۱. علل کم‌اهمیتی نماز جماعت در شیعیان ایران
۴۲. ضعف و کمبود تحقیق در حوزه مسجد
۴۳. کارهائی که در مسجد ممنوع می‌باشد
۴۴. آسیب‌های مسجد (عمومی، مدیریتی، تربیتی، عبادی، اجتماعی، بهداشتی، آموزشی، اقتصادی، نظامی، سیاسی، رسانه‌ای، ساختاری، سیستم نوری، زینتی)
۴۵. آسیب‌شناسی خانواده، مدرسه، جامعه و فرد
۴۶. سوء استفاده از مسجد

۴۷. موانع و راه حل‌های شکوفائی مساجد

۴۸. مسجد قلب شهر اسلامی

۴۹. مسجد قلب جامعه اسلامی

۵۰. نسبت های فراموش شده

۵۱. شیعیان و مسجد هزار راه نرفته

تلاش دشمن در راستای ضعیف نمودن نقش آفرینی مسجد

دشمنان و فتح سنگر اسلام در گذشته ، حال، آینده

آسیب شناسی انقلاب و مساجد با نگرش به حذف نقش آفرین مساجد پس از پیروزی انقلاب اسلامی

مراکز فرهنگی در کنار مسجد

آمار

تفکیک انواع جامعه‌ای که مساجد در آن قرار دارند.

تفکیک مساجد بر اساس موقعیت جغرافیایی و مکانی

تفکیک مساجد بر اساس نوع کارکردها

آبادیهای همنام با مساجد در ایران و خارج (مثل مسجد سلیمان) و پراکندگی آنها

بررسی تحقیقی و آماری پیرامون

۱. موفقیتها و عدم موفقیت‌های مساجد

۲. شرکت‌کنندگان

۳. فعالیت‌های فرهنگی

۴. خدمات دهی عمومی

۵. استقبال از خدمات فرهنگی

۶. موقوفات و استفاده از آنها

۷. مساجد شهری و روستائی

۸. کتابخانه‌ها

۹. کانون فرهنگی مستقر در مساجد

تفکیک با مساجد بر اساس

۱. موقعیت جغرافیایی

۲. نوع و معماری و شکل ظاهری
۳. وسعت و اندازه
۴. اهداف و نیات سازندگان و بانیان
۵. آمار مسجدهائی که پیامبر و ائمه و بزرگان دین ساختند
۶. آمار مساجدی که حاکمان و دولتها ساختند
۷. آمار مساجد نمونه
۸. تحقیقات آماری و میدانی مساجد
۹. مساجدی که پیامبر و امام و یا مانع خاص در آن نماز خوانده‌اند
۱۰. نیاز سنجی
۱۱. پیشینه کار (موضوع مسجد در بین اهل سنت، ایران و جهان
۱۲. مسجد و نام آبادیهای کشور
۱۳. مسجد جمکران
۱۴. مسجد سلیمان
۱۵. شهرک ابوالفضل (مسجد حضرت ابوالفضل)
۱۶. پرکندگی آبادیهای مرسوم به مسجد در ایران

مباحث قرآنی

معنی عمران مسجد

دیدگاه کارکردگرایانه قرآن نسبت به مسجد

آیات قرآنی درباره‌ی مسجد و تفسیر آنها

مساجد خاص در قرآن

ویژگی‌های عامرین مسجد در قرآن

ویژگی‌های مسجد ضرار (مساجد مشابه)

واژه مسجد واژه‌های مربوط به آن (مثل محراب) در قرآن

آیات به کار رفته بر روی محراب و کتبه در مسجد

فضیلت مسجد در قرآن و حدیث

سوء استفاده از :

مردمی بودن مسجد

امکانات مسجد

مسجد ضرار

آداب مسجد (موجب ساخت حسینیه ، تکیه و .... شده است)

فرهنگ مسجد (نماز کار فرهنگی نیست)

ثواب و فضیلت مسجد (مدرسه سازی بهتر از مسجد سازی است)

معماری مسجد (جهت شغل ، بازاریابی می کنند، نقشه مساجد را بهم می زنند)

سیاسی (برخی مساجد را در برخی ارگانها می سازند)

هزینه های مسجد (بعنوان مسجد هزینه جمع آوری می کنند در جای دیگر مثل (کانون ، استخر ، و ....) خرج می کنند.

خلفاء جورهم مسجد می ساختند

مباحث روایی:

۱. ثواب ساخت مسجد

۲. فضیلت نماز (جمعه، جماعت، فرادی)

۳. فضیلت امام جماعت و جمعه و مؤذن

۴. چشم انداز مسجد در قرآن و حدیث

تعظیم و احترام مسجد (تعمیر ظاهری و معنوی مسجد)

جایگاه مساجد در متون دینی

۵. مسجد و منافقان

۶. مسجد از دیدگاه نهج البلاغه

۷. سخنان پیامبر (صلی الله علیه و آله) و امام علی (علیه السلام) در داخل مسجد

۸. ویران کردن معنوی و ظاهر مسجد

۹. ثواب نظافت مسجد

۱۰. جلوس فی المسجد

۱۱. ثواب چراغ روشن کردن در مسجد

۱۲. مسجد و بهره مندی از مواهب آخرت

۱۳. بهره مندی از همنشینی با اولیاء خدا در دنیا و آخرت

۱۴. مسجد تمثیلی از بهشت

۱۵. سیمای مسجد در قرآن و حدیث

بی اعتنائی به مسجد

تعظیم و احترام مسجد

جلوس فی المسجد

سوء استفاده از مسجد

عمران مسجد

فضیلت مسجد

مسجد در خانه

مسجد در قیامت

ویران کردن مسجد

مسجد و فرق:

مسجد و فرقه‌های شیعی

مسجد و فرق مسلمانان

امتیاز مساجد شیعه بر مساجد اهل سنت و بالعکس

اجتماعی

سیاسی

تربیتی «اخلاقی و فردی

اقتصادی

دفاعی

آموزشی

امنیتی

عبادی

آخرتی

دنیوی

فرهنگی

بهداشتی

بهره‌مند شدن از مواجب آخرت « شفاعت

بهره‌مند شدن از همنشینی با اولیاء خدا در دنیا و آخرت

فضیلت مسجد در قرآن و حدیث

مسجد تمثیلی از بهشت

مسجد در قرآن و بحثهای تفسیری آن

ثواب بناء مسجد

ثواب نظافت مسجد

ثواب چراغ روشن کردن در مسجد

ثواب نشستن در مسجد

مسجد و اندیشمندان

مسجد از دیدگاه علما و اندیشمندان اسلام و غیر اسلام

مسجد از دیدگاه حضرت امام (ره)

مسجد از دیدگاه مقام معظم رهبری

مسجد از دیدگاه شهید مطهری

مسجد از دیدگاه دکتر علی شریعی

رابطه مسجد با مهدویت

رابطه مسجد با دنیا و آخرت

مباحث علمی:

نقش تبلیغات در جذب مردم به دین و مسجد

نظام تبلیغی اسلام

شیوه‌های تبلیغ در مسجد

اخلاق تبلیغ

هنر در تبلیغ

بهره‌گیری از تکنولوژی تبلیغ
ضرورت بازننگری و بررسی
شیوه‌های تبلیغی گذشته
بررسی روش تبلیغی در ادیان دیگر
جایگاه منبر، وعظ، خطابه، مداحی و مرثیه در تبلیغ
ضرورت تحول در شیوه‌های وعظ، خطابه، مداحی و مرثیه
مخاطب شناسی تبلیغ
روش تبلیغ در زمان و مناسبت‌های مختلف
نگرشی بر وعظ، خطابه، مرثیه و مداحی در گذشته و نقش آنها در تبلیغات

-
- مساجد مطلوب و مذموم
۱. ویژگی‌های مساجد مطلوب و مذموم
۲. منظور قرآن از مساجد عمران و ضرار
۳. اهمیت مساجد مطلوب در اسلام
۴. مساجد مطلوب و مذموم در تاریخ اسلام
۵. مسائل شرعی مساجد مذموم
۶. آداب و احکام مساجد مطلوب و مذموم
۷. عبادات در مساجد مبارک
۸. مساجد مطلوب امامت معصومین
۹. تعداد و مصادیق مساجد مطلوب و مذموم

جاذبه‌ها

مساجد کشور و چشم‌انداز زیباسازی
برگزاری مراسم‌های شیرین زندگی
مراسم سال تحویل
برگزاری جشنهای مذهبی
نماز جماعت و نظم حاکم بر آن

کارکردهای مسجد

امام جماعت

معماری منحصر به فرد مسجد

قداست معنوی ویژه

آثار باستانی بودن

احیای مسجد

جشن تکلیف

اهداء جوایز

تبریک یا تقدیرنامه برای افراد ممتاز یا داری ویژگی‌های خاص

تحلیف دانشجویان، ارتشیان و... با رعایت موازین

استقبال از حجاج و زائرین عتبات

مراسم سال تحویل

جشنها

مسجد و تبلیغات

بررسی روش تبلیغی در ادیان دیگر

بررسی روش تبلیغی مسیحیت

بررسی روش تبلیغی وهابیت

بررسی روش تبلیغی بهائیت

جایگاه منبر در تبلیغ

بررسی نقش تبلیغی وعظ

بررسی نقش تبلیغی مداحی

بررسی نقش تبلیغی مرثی

بررسی نقش تبلیغی خطابه

نگرشی بر وعظ و خطابه و مرثی در گذشته و نقش آنها در تبلیغات

ضرورت تحول در شیوه‌های وعظ، خطابه، مرثی و مداحی

مخاطب‌شناسی در تبلیغ

روش تبلیغ در زمان و مناسبت‌های مختلف
مکانیزم تبلیغ و ترویج دین و دینداری

متفرقه

خدمات آینده

رمزپردازی در مسجد

مسجد و همبستگی اجتماعی

دلایل ماندگاری مساجد قدیمی

الگوی مساجد جدید

تجلی عرفان، نور و رنگ در معماری مساجد

تعریف، جایگاه و نقش مسجد در منابع اسلامی

اهمیت مسجد در قرآن، سیره‌ی نبوی، و احادیث معصومین (ع)

احکام و آداب مساجد از دیدگاه فقه فریقین

مساجد و کارکردهای انحرافی

انواع مسجد از دیدگاه فقهی و کارکرد هر کدام

معماری و نوسازی و بازسازی مساجد

آمار و کارکردهای کنونی مساجد

اهداف و آرمان‌های عالی مساجد

مساجد خاص

نهادهای مشابه و جایگزین مساجد

تعریف بهداشت و اصول کلی بهداشت

اصول بهداشت مساجد

۱. اصول بهداشت فردی

۲. اصول بهداشت اجتماعی

نقش تبلیغات و آموزش‌های عمومی در رعایت بهداشت جامعه

ضرورت‌های مساجد

جاذبه‌های مساجد

۱. معماری مسجد

۲. بهداشت مساجد

۳. امام جماعت

۴. نماز جماعت

۵. نظم و انضباط حاکم و مسجد

۶. کارکردهای مساجد

۱. مجالس ختم

۲. صدای بلند

۳. نماز فردی در هنگام جماعت

۴. دست زدن

۵. پخش موسیقی

آثار مسجد

الف) در دنیا

۱. نظم و نظام سازی اجتماعی

۲. حسن معاشرت

۳. تنظیم نظام خانواده

۴. تنظیم نظام اقتصادی (تطهیر در معاش)

۵. وحدت اجتماعی، سیاسی، فرهنگی

۶. اقتدار مسلمانان

۷. حس سلوک و متعال زندگی کردن انسان

ب) در آخرت

۱. بهره‌مند شدن از مواهب آخرت

۲. بهره‌مند شدن از شفاعت

۳. همنشینی یا اولیاء خدا

تکمله:

تخریب مسجد، تعطیلی مسجد

تنوع در مسجد

بهترین راه خراب کردن مسجد و از رونق انداختن آن

آداب و احکام مسجد:

تقیه در مسجد

احکام مسجد النبی و کعبه

احکام مربوط به خود مسجد

با زن و بچه برویم

مانع ارزش‌ها نشویم

بچه‌ها را در مسجد ختنه نکنیم

احترام به بچه‌ها

مهد کودک

احترام به زنها

احترام به پیرها

اولیت با زنها

نقش رسانه‌ای مسجد با وجود رسانه‌ها

دیدگاه علما در مورد مناره، محراب، مأذنه، گنبد و...

کار کرده‌اس مسجد (کار کرد- آداب- آسیب‌ها):

انواع کار کرده‌ها:

۱- تربیتی (اخلاقی)

۲- مدنی

۳- عبادی

۴- اجتماعی

۵- فرهنگی - آموزشی

۶- اقتصادی

۷- نظامی

۸- امنیتی

۹- سیاسی

۱۰- رسانه ای

(در این بحث باید آداب عمومی (ورود- حضور-خروج) گنجانده شود)

کارکردهای مسجد (توضیح : در این بحث کارکردهای تربیتی(اخلاقی)- عبادی-اجتماعی- آموزشی(فرهنگی) اقتصادی- نظامی- امنیتی- سیاسی- رسانه ای به ترتیب مطرح می شوند و در هر بحث ابتدا کارکرد بعد آداب مربوط و بعد از آن آسیب های مربوط بحث می شود.

فهرست

اهمیت مسائل سیاسی

رابطه ولایت با امامت و عدالت

سیاست عبادت

رابطه تشیع و سیاست

مدیریت عامه مساجد با سیاست

سیاست و مسجد:

اهمیت مسائل سیاسی

انسان، جمع و اجتماع

وحدت، حکومت، مساجد

شیعه و مسجد در عصر محکومیت، آثار و پیامدها

وظایف متقابل حوزه، مسجد و حکومت و ولایت

درسهای سیاسی امامت مسجد

تعهد سیاسی مسجد

۱- بیعت با امام علی در مسجد

مرکز تصمیم تمام مسائل سیاسی مسجد است که ورودش برای همه آزاد است و در ..... در بسته امکان پذیر نیست

یکی از مظاهر مردم سالاری دین مساجد است

مدیریت مسجد

اصول مدیریت در مسجد

- ۱- امروزه خدمات تخصصی است
- ۲- امام باید مدیر اصلی باشد
- ۳- مسجد مردمی است و همه باید احساس تکلیف کنند
- ۴- مدیر اصلی باید خودش هم دست به کار باشد.

امامت عظمای مسجد

آسیب شناسی (کلیات)

- ۱- بایسته های امروز مساجد
- ۲- چرا سنگرها خالی مانده اند
- ۳- مساجد را از غربت در آوریم
- ۴- استفاده بهینه از مساجد موجود راهکارها و آسیب ها
- ۵- ضرورت شناسایی و برخورد با جریانات خواستار حذف یا جایگزینی نقش آفرینی مساجد با سایر مراکز
- ۶- ضرورت تحقق کارکرد جهانی مساجد چرا و چگونه

آداب فرهنگی آموزش

بحث سیاسی مسجد

- جمع و اجتماع بدون حکومت معنا ندارد (لابد من الناس امیریرا کان او فاجرا)
- حدیث: سلطان ظلوم خیر من فتنه تدوم
- حتی روایت داریم وقتی مسافرت می روید ۳ نفر یا بیشتر هستید یک نفر رئیس و مسئول انتخاب کنید.
- حکومت وقتی می تواند حکومت کند که عدالت محورش باشد.
- حکومت و جامعه نیاز به محلی برای تبلور این رابطه دارد. لذا حکومتها و ادیان محل تجمع دارند
- حاکم وقتی سیطره دارد که محل اجتماع را همراه داشته باشد و خود حاکم بر آن باشد (الان نماز جمعه در اختیار حاکم وقت است) لذا با این مبنا معتقدیم مسجدها باید در اختیار ولی فقیه باشد.

- مسجد جای ابزار محبت و بیعت با حاکم است
  - رهبری است که اهل مسجد او را قبول کنند
  - فیه رجال یحبون ان یتطهروا : فقط انسانها ی پاک و کسانی که دوست دارند پاک شوند باید مسجد بیابند نه مشرکین و منافقین - چنین مسجد هائی معلوم است که هر حاکمی را تأیید نمی کند
  - حاکمان زور هم از مسجد استفاده کردند.
  - وحدت جزو لاینفک مسجد است
  - ارزش حکومت پیامبر این بود که قبل از حکومت در مسجد بود و حکومت را در مسجد تشکیل داد و بقاء حکومت را هم در مسجد قرار داد ولذا حکومت زائیده مسجد است. واگر مسجد را از سیره پیامبر اکرم بیرون بکشیم چیزی نمی ماند. حتی پیامبر و ائمه در نصب حاکمان ، امامت مسجد را محور قرار می دادند.
  - مساجدی ها از همه جا زودتر به رهبر لیبیک می گویند و حامی نظام هستند. امام فرمود: ما انقلاب کردیم تا مسجد بسازیم.
  - امام فرمود سعی کنید مساجد ما به مساجد صدر اسلام برگردد.
  - سقیفه بنی ساعده در مسجد نبود
  - بیعت با امیرالمومنین (ع) در مسجد بود
  - ائمه اطهار هیچ وقت از مسجد نبریدند
  - امیر المومنین طناب به گردن انداختند ولی تبصره به قانون رفتن به مسجد نزد
- اخلاق فردی امام
- اخلاق اجتماعی امام (عزت نفس)
- ملاکهای که امام جماعت در نماز باید رعایت کند
- رعایت شئون روحانیت (زی طلبگی)
- معلومات امام
- اطلاعات سیاسی - اجتماعی
- جهت گیری سیاسی امام
- تفقد امام از گمنامین و غربا
- قرائت نماز

خانواده و فرزندان امام
ارتباط با مجموعه ها، سازمانها، و...
پرهیز از مواضع تهمت
راههای شناخت نیاز تبلیغی مخاطبین
(مدیریت عمرانی - مدیریت داخلی - مدیریت تأسیسات و خدمات - مدیریت زنان)
خادم

زمان سخن امام
مقدار سخن امام
روش تغییر امام
راههای تأمین امام جماعت

ترتیب مباحث و مطالب مربوط به مسجد

۱. بحث انسان شناسی - عبادت شناسی - معبد شناسی (توضیح: این بحث بعنوان مقدمه و یا مدخل ورود به بحث مسجد است و تقریباً بحث نیاز به مسجد در آن مطرح می شود که بحث نظری است)
۲. تعریف مسجد - وجه تسمیه
۳. انواع مسجد و مساجد اولی
۴. تاریخ معابد - سیر تحول تاریخی مسجد
۵. سیمای مسجد (در روایات و قرآن) - امتیازات مسجد بر دیگر مراکز تجمع
۶. کار کردهای مسجد (توضیح : در این بحث کار کردهای تربیتی (اخلاقی) - عبادی - اجتماعی - آموزشی (فرهنگی) اقتصادی - نظامی - امنیتی - سیاسی - رسانه ای به ترتیب مطرح می شوند و در هر بحث ابتدا کار کرد بعد آداب مربوط و بعد از آن آسیب های مربوط بحث می شود.
۷. مدیریت مسجد (توضیح : اینکه در این بحث مدیریت عظمی و مدیریت مسجد بحث می شود
۸. رابطه مسجد با... (در این بحث رابطه مسجد با جوان ، کودک ، زن ، مدرسه... مطرح می شود. و به عنوان بحث تکمیلی است.